

Załącznik nr 1
do Zarządzenia Nr 400/V/2025
Burmistrza Gołdapi
z dnia 29 maja 2025 roku

RAPORT

O STANIE GMINY GOŁDAP ZA 2024 ROK

Gołdap, 29 maja 2025 r.

Drodzy Mieszkańcy,

przedkładam Wam Raport o stanie Gminy Gołdap za 2024 rok dokument ważny nie tylko z punktu widzenia obowiązku ustawowego, ale przede wszystkim jako forma wspólnego spojrzenia na to, w jakim miejscu jesteśmy jako samorząd i wspólnota. Miniony rok był kolejnym, w którym – mimo niepewnej sytuacji makroekonomicznej i wielu wyzwań o charakterze zewnętrznym – udało się utrzymać stabilność finansową oraz kontynuować inwestycje infrastrukturalne, społeczne i edukacyjne.

Gołdap rozwija się konsekwentnie, a nasze działania choć często rozłożone w czasie mają jeden cel: poprawę jakości życia mieszkańców, budowę bezpiecznej, funkcjonalnej i otwartej przestrzeni do życia.

Jednocześnie zdajemy sobie sprawę, że siłą dobrze zarządzanej gminy nie jest liczba dokumentów, lecz jakość działań i transparentność podejmowanych decyzji. Dlatego niniejszy raport został przygotowany w sposób zwięzły i przejrzysty. Skupiliśmy się na tych informacjach, które najlepiej oddają obraz rzeczywistości i stanowią punkt wyjścia do dalszego rozwoju.

Ten raport to nie tylko podsumowanie, lecz także świadectwo naszej wspólnej pracy mieszkańców, radnych, sołtysów, przewodniczących osiedli, pracowników instytucji, partnerów społecznych i wszystkich tych, którzy niezależnie od roli mają swój udział w codziennym funkcjonowaniu gminy.

Dziękuję za zaufanie, krytyczne spojrzenie i współdziałanie. Wierzę, że przed nami kolejne lata pracy, które przyniosą efekty widoczne nie tylko w statystykach, ale przede wszystkim w codziennym doświadczeniu życia w Gołdapi.

Z wyrazami szacunku

Konrad Kazaniecki

Burmistrz Gołdapi

Spis treści

Wstęp	3
1. Informacje ogólne o Gminie Gołdap	4
1.1. Demografia	5
2. Władze Gminy Gołdap i Rada Miejska	6
3. Finanse Gminy Gołdap	9
3.1. Dochody	9
3.2. Wydatki	18
3.3. Zadłużenie	21
4. Inwestycje i rozwój infrastrukturalny	23
4.1. Inwestycje dofinansowane z Polskiego Ładu	26
4.2. Projekty z udziałem środków Unii Europejskiej	30
4.3. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg	31
5. Gospodarka komunalna i środowisko	31
5.1. Jednostki pomocnicze i fundusz sołecki	32
5.2. Infrastruktura drogowa	35
5.3. Mieszkaniowy zasób lokalowy	36
5.4. Informacja z realizacji programu przeciwdziałania bezdomności zwierząt	38
5.5. Gospodarka wodociągowa i kanalizacyjna	40
6. Oświata i edukacja	41
7. Strategie, projekty i partnerstwa Gminy Gołdap w 2024 roku	51
7.1. Wsparcie Gmin Pogranicza	53
7.2. Programy realizowane w 2024 roku	54
7.3. Przynależność do organizacji krajowych i międzynarodowych	54
7.4. Współpraca międzynarodowa	55
8. Programy społeczne i profilaktyka uzależnień	57
8.1. Pomoc społeczna w Gminie Gołdap w 2024 roku	57
8.2. Budżet obywatelski	59

8.3. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii	59
9. Działalność gospodarcza i rynek pracy	63
10. Zarządzanie kryzysowe i bezpieczeństwo mieszkańców	67
10.1. Zespół ds. Zarządzania Kryzysowego i ochrona przeciwpożarowa	67
10.2. Straż Miejska	68
11. Głos Mieszkańców jako narzędzie audytu społecznego oraz diagnozy jakości życia i oceny usług publicznych	69
Zakończenie	73

Wstęp

Raport o stanie gminy stanowi dokument podsumowujący całokształt działalności samorządu w danym roku kalendarzowym. Jego opracowanie wynika z przepisów ustawy o samorządzie gminnym (art. 28aa), zgodnie z którymi Burmistrz corocznie przedstawia Radzie Miejskiej w Gołdapi raport, obejmujący w szczególności realizację polityk, programów, strategii oraz uchwał Rady i budżetu obywatelskiego. Raport pełni więc nie tylko funkcję informacyjną, ale również stanowi podstawę do prowadzenia debaty publicznej i udzielenia wotum zaufania organowi wykonawczemu. Dotychczasowe edycje raportu, choć rzetelne i kompleksowe, charakteryzowały się znaczną objętością. W znacznej mierze opierały się one na cytowaniu fragmentów innych dokumentów urzędowych, sprawozdań, statystyk i opracowań, co z jednej strony zapewniało formalną kompletność, z drugiej jednak utrudniało przyswajanie treści przeciętnemu odbiorcy – mieszkańcowi, dla którego dokument ten również powinien być przejrzystym i zrozumiałym źródłem wiedzy o gminie.

W związku z tym dokonaliśmy świadomych zmian polegających na skróceniu i redakcyjnym uproszczeniu niniejszej edycji raportu, koncentrując się na kluczowych aspektach funkcjonowania Gminy Gołdap w 2024 roku. Naszym celem było zachowanie równowagi między kompleksowym ujęciem stanu gminy a jego przystępnością. Dlatego raport został przygotowany w sposób selektywny – ograniczono liczbę danych powielanych z innych dokumentów (np. sprawozdań z wykonania budżetu, programów sektorowych), skupiając się na informacjach syntetycznych, podsumowujących i istotnych z punktu widzenia mieszkańca, radnego, urzędnika i partnera społecznego.

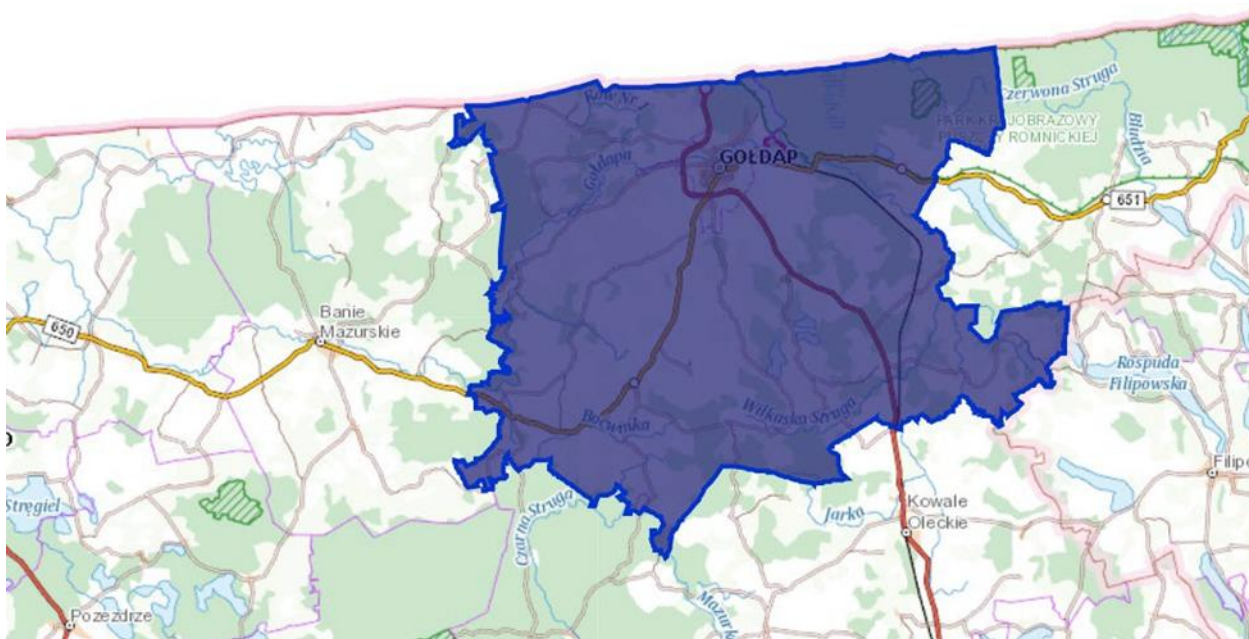
Raport ten nie rezygnuje z merytorycznej głębi – zawiera dane, analizy i komentarze niezbędne do realnej oceny kondycji gminy i podejmowanych działań. Stanowi on próbę odpowiedzi na pytania:

Co udało się zrealizować? Gdzie pojawiły się trudności? Jakie są kierunki dalszego rozwoju?

Mamy nadzieję, że taka forma dokumentu okaże się bardziej komunikatywna, a jednocześnie spełni swoją rolę jako narzędzie diagnozy, rozliczenia i planowania przyszłości Gminy Gołdap.

1. Informacje ogólne o Gminie Gołdap

Rys. 1.1. Mapa Gminy Gołdap.

Źródło: Portal GeoPortal.

Gołdap jest gminą miejsko-wiejską, położoną w północno-wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, przy granicy z Obwodem Królewieckim Federacji Rosyjskiej. Gmina Gołdap położona jest w czterech mezoregionach: Puszczy Rominckiej, Krainie Węgorapy, Wzgórzach Szeskich i Pojezierzu Zachodniosuwalskim. Przez jej obszar przepływają rzeki: Gołdapa i Jarka oraz znajdują się jeziora: Jezioro Gołdap, Kołki, Rakówek, Ostrówek. Na terenie gminy zlokalizowana jest część Parku Krajobrazowego Puszczy Rominckiej.

Gmina Gołdap obejmuje obszar 361,73 km² w tym: użytki rolne stanowią 62%, użytki leśne 26%. Gmina zajmuje 46,86% powierzchni powiatu gołdapskiego, sąsiaduje z gminami: Banie Mazurskie, Dubeninki, Kowale Oleckie.

Gołdap od 2000 roku jest uzdrowiskiem o profilu borowinowo - klimatycznym. Na terenie gminy funkcjonuje sanatorium, pijalnia wód mineralnych i leczniczych oraz Mazurskie Tężnie Solankowe. Uzdrowiskową ofertę uzupełnia nowoczesna infrastruktura z Promenadą Zdrojową, hektarowym placem zabaw, polem do mini-golfa, ścieżkami pieszymi i rowerowymi oraz zewnętrznymi urządzeniami do ćwiczeń nad jeziorem i w centrum.

1.1. Demografia

Na koniec 2024 roku w Gminie Gołdap zameldowanych było **18 516** osób, w tym **9 525** kobiet i **8 991** mężczyzn. Od 1 stycznia do 31 grudnia urodziło się **107** dzieci, w tym **51** dziewczynek i **56** chłopców, zaś zmarło **207** osób. Szczegółową liczbę zameldowań, liczbę urodzeń w podziale na płeć oraz liczbę zgonów przedstawia tabela 1.1.

Tabela 1.1. Liczba mieszkańców w latach 2020 – 2024

Rok	Liczba osób zameldowanych w gminie Gołdap		Urodzenia dzieci, które są zameldowane w gminie Gołdap		Zgony osób ostatnio zameldowanych w gminie Gołdap
	Pobyt stały	Pobyt czasowy	K	M	
2020	19 261	374	94	85	215
2021	19 046	368	88	81	243
2022	18 772	356	68	68	230
2023	18 510	286	69	54	215
2024	18 218	298	51	56	207

Źródło: Opracowanie własne.

Na koniec 2024 roku liczba ludności Gminy Gołdap była niższa niż rok wcześniej. Tendencja spadkowa utrzymuje się nieprzerwanie od 2020 roku. W 2024 roku odnotowano zarówno mniejszą liczbę urodzeń, jak i zgonów w porównaniu do roku ubiegłego. Przyrost naturalny – podobnie jak w latach poprzednich – był ujemny. Liczba urodzonych dzieci zmniejszyła się o 16 (spadek o 13,01% względem roku 2023 i o 40,22% względem 2020). Obok urodzeń i zgonów na spadek liczby mieszkańców wpływa również migracja – w 2024 roku wymeldowało się łącznie 180 osób (zarówno z pobytu stałego, jak i czasowego).

Tabela 1.2. Liczba ludności gminy Gołdap z podziałem na miasto i wieś na dzień 31.12.2024 r.

	Pobyt stały	Pobyt czasowy	Razem 2024	Różnica w stosunku do roku 2023
Wieś	6 012	43	6 055	-81
Miasto	12 206	255	12 461	-199

	Pobyt stały	Pobyt czasowy	Razem 2024	Różnica w stosunku do roku 2023
Razem	18 218	298	18 516	-280

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 1.2 przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców na koniec 2024 roku z podziałem na obszar miejski i obszar wiejski gminy oraz rodzaj meldunku (pobyt stały lub pobyt czasowy). Na obszarze wiejskim zameldowanych było **6 055** osób, zaś na terenie miasta zameldowanych było **12 461** osób. W stosunku do roku poprzedniego liczba osób zameldowanych na obszarze gminy Gołdap zmalała o **280** osób, w tym na obszarze wiejskim o **81**, a na obszarze miejskim o **199** osób.

2. Władze Gminy Gołdap i Rada Miejska

W 2024 roku mieszkańcy Gminy Gołdap – jako wspólnota samorządowa – ponownie wzięli udział w wyborach samorządowych. Do maja 2024 roku funkcjonowaliśmy w oparciu o skład Rady Miejskiej wyłoniony w kadencji 2018–2023. Z kolei od maja rozpoczęła działalność nowo wybrana Rada Miejska kadencji 2024–2029. Zmiana ta była ważnym momentem, który w naturalny sposób domknął jeden etap i rozpoczął kolejny – oparty na nowych zobowiązaniach i zaktualizowanych oczekiwaniach mieszkańców.

W skład obecnej Rady Miejskiej wchodzi:

- **Wioletta Maria Anuszkiewicz** – Przewodnicząca Rady.
- **Sylwia Wrzesień-Kisielewska** – Wiceprzewodnicząca Rady.
- **Andrzej Gutowski** – Wiceprzewodniczący Rady.
- **Maciej Krzysztof Kordjak**.
- **Janina Pietrewicz**.
- **Marcin Michał Urzędowski**.
- **Monika Marta Wałęjko**.
- **Marek Zajączkowski**.
- **Zbigniew Makarewicz**.
- **Tomasz Popławski**.
- **Wojciech Hołdyński**.

- **Kamil Robert Markowski.**
- **Andrzej Dołęga.**
- **Paweł Perko.**
- **Zofia Syperek.**

Rada Miejska jako organ stanowiący i kontrolny gminy pełniła kluczową rolę w kształtowaniu lokalnej polityki. Powoływała komisje stałe i doraźne, które zajmowały się konkretnymi sprawami ważnymi z punktu widzenia mieszkańców. W minionym roku Rada Miejska w Gołdapi podjęła łącznie **144** uchwały, co świadczy o pracy zarówno kończącej swoją działalność Rady kadencji 2018–2023, jak i nowo wybranej Rady kadencji 2024–2029. Do maja 2024 roku przyjęto **46** uchwał, natomiast po ukonstytuowaniu się nowego składu radni uchwalili kolejne **98** uchwał, odpowiadając na aktualne potrzeby lokalnej społeczności. W komisjach mogli brać udział także radni niebędący ich członkami. Taka otwarta formuła pozwalała na wymianę doświadczeń i poglądów, służąc lepszej analizie problemów i wypracowywaniu trafniejszych rozwiązań.

W wyniku wyborów samorządowych przeprowadzonych w 2024 roku urząd Burmistrza Gołdapi objął **Konrad Kazaniecki**, który po złożeniu ślubowania w dniu 7 maja 2024 roku rozpoczął swoją pierwszą kadencję na tym stanowisku. Burmistrz był odpowiedzialny za wykonywanie uchwał Rady Miejskiej oraz realizację zadań gminy określonych przepisami prawa. W praktyce obejmowało to m.in. kwestie związane z gospodarką nieruchomościami, ochroną środowiska, drogami gminnymi, infrastrukturą wodno-kanalizacyjną, pomocą społeczną, edukacją, kulturą, sportem, bezpieczeństwem publicznym, współpracą z organizacjami pozarządowymi czy promocją gminy. W imieniu mieszkańców burmistrz przedkładał projekty uchwał, zarządzał mieniem komunalnym, wykonywał budżet oraz zatrudniał kierowników jednostek organizacyjnych gminy. W drugiej połowie roku stanowisko Zastępcy Burmistrza objął **Damian Czarniewski**.

W 2024 roku – podobnie jak w latach wcześniejszych – konsekwentnie dbaliśmy o to, aby struktura samorządu była stabilna, odpowiedzialna i gotowa do podejmowania decyzji zgodnych z interesem mieszkańców. Wszystkie nasze działania koncentrowały się na zaspokajaniu zbiorowych potrzeb lokalnej społeczności i skutecznym rozwiązywaniu problemów o znaczeniu publicznym.

Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zarządzenie jest obligatoryjną formą działania burmistrza, w ramach której reguluje on kwestie organizacyjne dotyczące funkcjonowania

urzędu oraz gminnych jednostek organizacyjnych, a także inne sprawy należące do zakresu jego kompetencji.

W 2024 roku Burmistrz Gołdapi wydał **393** zarządzenia. Dotyczyły one m.in.:

- przeprowadzania naborów na wolne stanowiska urzędnicze;
- wprowadzania zmian w budżecie Gminy Gołdap oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej;
- ogłaszania przetargów (zarówno ograniczonych, jak i nieograniczonych);
- publikacji wykazów nieruchomości przeznaczonych do dzierżawy lub sprzedaży;
- udzielania upoważnień dyrektorowi OPS do wykonywania czynności służbowych;
- organizacji konsultacji społecznych;
- ogłoszenia otwartych konkursów ofert;
- powoływania komisji przetargowych w celu przeprowadzania zamówień publicznych;
- wyrażania zgody na ustanowienie służebności przesyłu;
- przygotowania i przeprowadzenia wyborów samorządowych oraz wyborów do Parlamentu Europejskiego;
- rozkładania zaległości czynszowych na raty;
- organizacji wyborów rad osiedli;
- wprowadzania zmian w regulaminach wewnętrznych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

Na koniec 2024 roku zatrudnialiśmy w Urzędzie Miejskim w Gołdapi **99** osób. Spośród nich **62** osoby pracowały na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, a **34** osoby zatrudnione były na czas określony, w tym jedna osoba na zastępstwo. Ponadto, **1** osoba pełniła funkcję z wyboru, natomiast **2** osoby zatrudnione były na podstawie powołania. W strukturze zatrudnienia dominowali urzędnicy – łącznie **65** osób, w tym Burmistrz, Zastępca Burmistrza oraz Skarbnik Gminy. Pozostałe **34** osoby pełniły funkcje obsługowe i pomocnicze, wspierając bieżące funkcjonowanie urzędu. Na dzień 31 grudnia 2024 roku nie zatrudnialiśmy stażystów.

W 2024 roku przeprowadziliśmy remonty kilku pomieszczeń w budynku Urzędu Miejskiego, co znacząco poprawiło komfort pracy naszych pracowników. Zakres prac obejmował malowanie ścian, wymianę podłóg, dostawę i montaż nowych mebli oraz wymianę krzeseł biurowych. W miarę dostępności środków budżetowych doposażyliśmy również inne stanowiska pracy w biurka, krzesła oraz kontenery biurowe.

3. Finanse Gminy Gołdap

3.1. Dochody

Dochody ogółem

132 654 634,99 zł

wykonane w 2024 r.

+19,50%

do roku 2023

Dochody ogółem na mieszkańca

7 164,32 zł

wykonane w 2024 r.

+21,30%

do roku 2023

Dochody bieżące na mieszkańca

6 564,63 zł

Świadczy to o poziomie transferów bieżących do budżetu.

Dochody majątkowe na mieszkańca

599,70 zł

- Świadczy to o skuteczności działań w zakresie pozyskiwania dodatkowych środków na inwestycje.

Dochody własne na mieszkańca

2 842,85 zł

- Świadczy to o poziomie samodzielności finansowej jednostki i poziomie elastyczności budżetu.

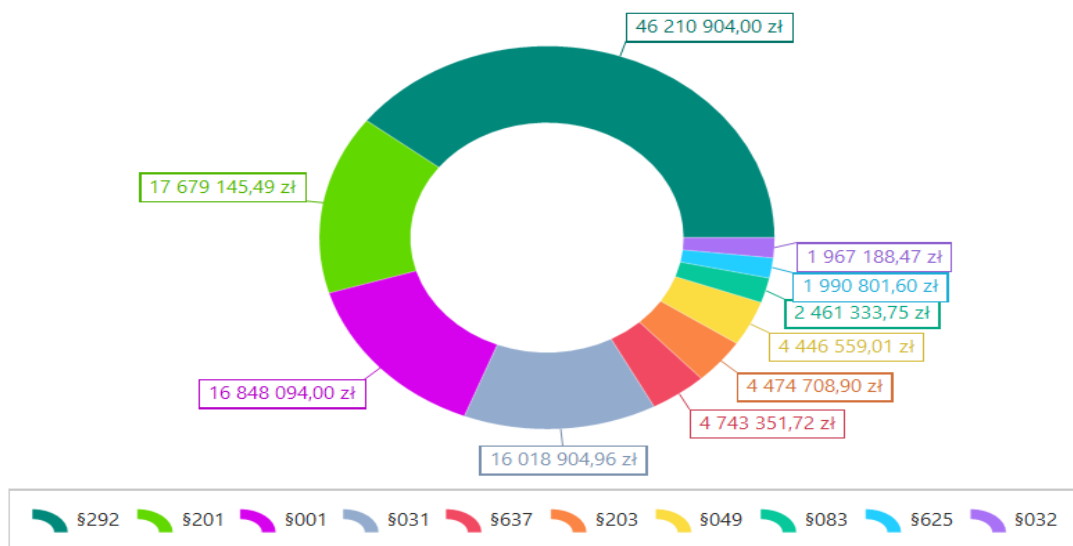
Dochody unijne na mieszkańca

171,43 zł

- Świadczy to o aktywności jednostki w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych.

Najważniejszym źródłem dochodów Gminy Gołdap w 2024 roku były subwencje ogólne z budżetu państwa, które wynosiły **46 210 904,00 zł** i stanowiły 34,84% wszystkich dochodów Gminy. Można zauważyć, że 5 najistotniejszych pozycji po stronie dochodowej budżetu Gminy składa się łącznie na **76,51%** wszystkich wpływów. Najważniejszym źródłem dochodów własnych Gminy Gołdap w 2024 roku były wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych, które wyniosły **16 848 094,00 zł**, wpływy z podatku od nieruchomości kształtujące się na poziomie **16 018 904,96 zł**, wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw wynoszące **4 446 559,01 zł** oraz wpływy z usług wynoszące odpowiednio w wysokości **2 461 333,75 zł**. Szczegółowe przedstawienie wszystkich źródeł dochodu Gminy Gołdap przedstawia tabela 3.1., natomiast wykres 3.1. obrazuje dziesięć głównych tych źródeł.

Wykres 3.1. Główne źródła dochodów Gminy Gołdap w 2024 roku

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 3.1. Dochody Gminy Gołdap w 2024

Paragraf	Wyszczególnienie	Wartość (w zł)
292	Subwencje ogólne z budżetu państwa.	46 210 904,00
201	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	17 679 145,49
001	Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych	16 848 094,00
031	Wpływy z podatku od nieruchomości	16 018 904,96
637	Środki otrzymane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych na realizację zadań inwestycyjnych	4 743 351,72
203	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych)	4 474 708,90
049	Wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw	4 446 559,01
083	Wpływy z usług	2 461 333,75
625	Dotacja celowa w ramach programów finansowych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego	1 990 801,60

Paragraf	Wyszczególnienie	Wartość (w zł)
032	Wpływy z podatku rolnego	1 967 188,47
077	Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości	1 506 155,52
635	Środki otrzymane z państwowych funduszy celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek sektora finansów publicznych	1 375 424,89
075	Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	1 252 125,15
050	Wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych	1 088 032,23
270	Środki na dofinansowanie własnych zadań bieżących gmin, powiatów (związków gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł	962 011,44
002	Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych	852 633,00
034	Wpływy z podatku od środków transportowych	741 739,57
630	Dotacja celowa otrzymana z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych	732 800,00
039	Wpływy z opłaty uzdrowskiej, pobieranej w gminach posiadających status gminy uzdrowskiej	725 525,00
033	Wpływy z podatku leśnego	594 270,16
210	Środki z Funduszu Pomocy na finansowanie lub dofinansowanie zadań bieżących w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy	513 574,92
048	Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	503 003,79
287	Dotacja z budżetu państwa dla gmin uzdrowskich	479 440,94
097	Wpływy z różnych dochodów	454 595,13
055	Wpływy z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości	442 572,12
628	Środki otrzymane od pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	335 395,00
092	Wpływy z pozostałych odsetek	328 772,35
275	Środki na uzupełnienie dochodów gmin	282 607,00
200	Dotacja celowa w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art.5 ust.1 pkt 3 oraz ust. 3	270 876,26

Paragraf	Wyszczególnienie	Wartość (w zł)
	pkt 5 i 6 ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, z wyłączeniem dochodów klasyfikowanych w paragrafie 205	
268	Rekompensaty utraconych dochodów w podatkach i opłatach lokalnych	219 999,00
202	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na zadania bieżące realizowane przez gminę na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	218 000,00
091	Wpływy z odsetek od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	171 084,41
066	Wpływy z opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego	163 823,90
626	Dotacja otrzymana z państwowego funduszu celowego na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek sektora finansów publicznych	148 835,50
633	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych własnych gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych)	141 214,68
246	Środki otrzymane od pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych na realizację zadań bieżących jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	136 344,36
027	Wpływy z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym	135 761,36
076	Wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności	128 173,39
041	Wpływy z opłaty skarbowej	106 312,94
094	Wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych	97 985,52
069	Wpływy z różnych opłat	89 850,29
062	Wpływy z opłat za zezwolenia, akredytacje oraz opłaty ewidencyjne, w tym opłaty za częstotliwość	83 723,20
299	Wpłata środków finansowych z niewykorzystanych w terminie wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego	69 394,30
046	Wpływy z opłaty eksploatacyjnej	68 328,00
236	Dochody jednostek samorządu terytorialnego związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami	59 102,75
095	Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów	58 083,81
233	Dotacja celowa otrzymana od samorządu województwa na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	58 000,00
036	Wpływy z podatku od spadków i darowizn	35 579,00

Paragraf	Wyszczególnienie	Wartość (w zł)
064	Wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień	29 444,16
206	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone gminom (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym), związane z realizacją świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc państwa w wychowywaniu dzieci	22 387,42
269	Środki z Funduszu Pracy otrzymane na realizację zadań wynikających z odrębnych ustaw	21 840,24
057	Wpływy z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych	20 922,07
043	Wpływy z opłaty targowej	20 091,00
232	Dotacja celowa otrzymana z powiatu na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	17 150,44
096	Wpływy z otrzymanych spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej	16 150,00
204	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących gmin z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej finansowanych w całości przez budżet państwa w ramach programów rządowych	9 497,82
035	Wpływy z podatku od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej	7 868,73
058	Wpływy z tytułu grzywien i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	5 133,60
047	Wpływy z opłat za trwały zarząd, użytkowanie i służebności	4 059,23
044	Wpływy z opłaty miejscowej	2 586,08
059	Wpływy z opłat za koncesje i licencje	2 428,00
087	Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	1 850,41
240	Wpływy do budżetu pozostałości środków finansowych gromadzonych na wydzielonym rachunku jednostki budżetowej	771,01
061	Wpływy z opłat egzaminacyjnych oraz opłat za wydawanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, certyfikatów i ich duplikatów	312,00
609	Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych związanych z przeciwdziałaniem COVID-19	0,00
	Razem	132 654 634,99

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

W 2024 roku Gmina Gołdap osiągnęła najwyższy poziom dochodów w całym analizowanym pięcioleciu. Każda z głównych kategorii dochodów – zarówno w ramach dochodów własnych, jak i transferów zewnętrznych – odnotowała wyraźny wzrost. Taki stan rzeczy wskazuje na odpowiednią kondycję finansową gminy oraz zwiększone możliwości w zakresie absorpcji środków zewnętrznych oraz krajowych.

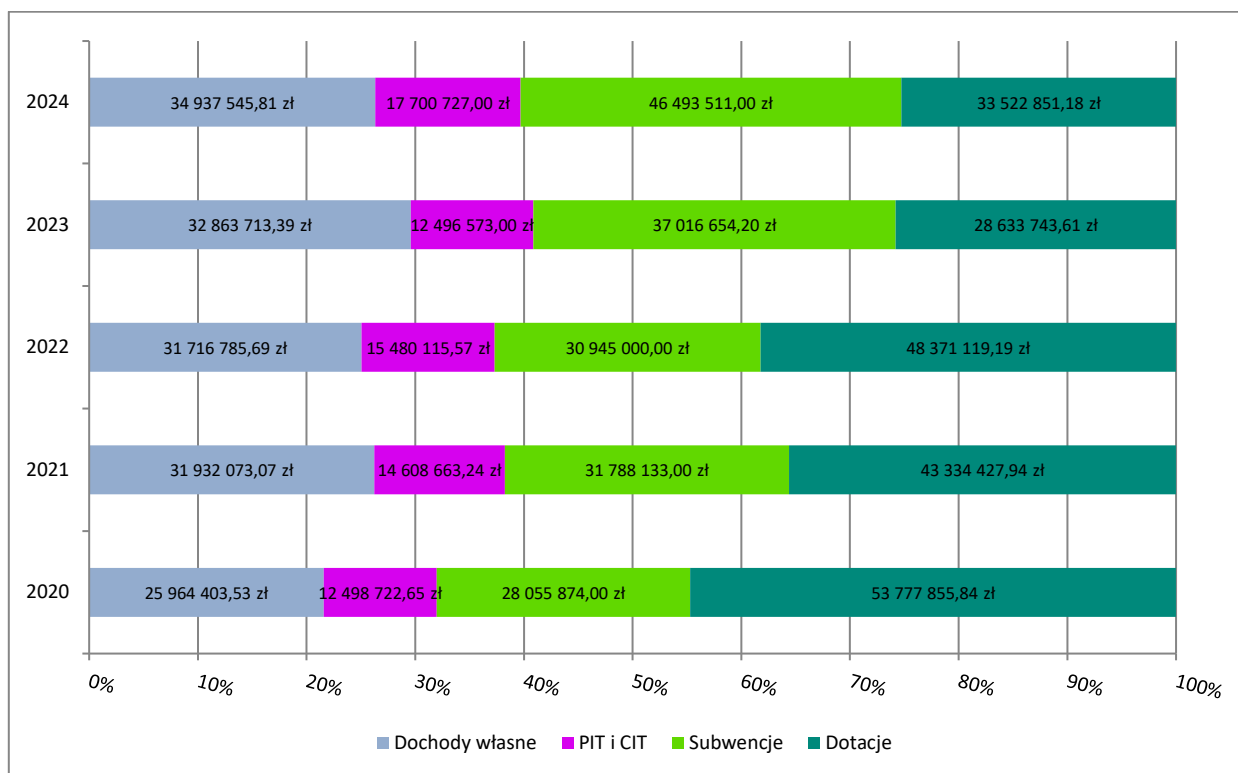
Dochody własne w 2024 roku wyniosły **34 937 545,81 zł** i były najwyższe w całym analizowanym okresie. Wzrost w stosunku do 2023 roku wyniósł ok. 6,7%. Trend wzrostowy dochodów własnych był obecny od 2020 roku i może świadczyć o poprawie zdolności Gminy do generowania własnych dochodów, co może przekładać się na większą samodzielność finansową i elastyczność budżetową. Dochody z PIT i CIT wzrosły w 2024 roku do poziomu **17 700 727,00 zł**, co oznacza wzrost w porównaniu z rokiem 2023. W poprzednich latach dochody te wykazywały pewną niestabilność, gdzie w 2023 roku nastąpił znaczny spadek.

W zakresie subwencji nastąpił wzrost z 37 mln zł w 2023 roku do **46 493 511,00 zł** w 2024 roku. To kontynuacja wzrostowego trendu z poprzednich lat, ale tempo wzrostu w ostatnim roku było wyjątkowo wysokie. Wzrost subwencji może być związany z korektami w systemie finansowania oświaty, zmianami w algorytmie subwencji ogólnej lub dodatkowymi środkami dla Jednostek Samorządu Terytorialnego.

W 2024 roku dotacje osiągnęły poziom **33 522 851,18 zł**, co stanowi odbicie po spadku w 2023 roku. Choć dotacje nie powróciły jeszcze do poziomu z roku 2020, widoczna jest tendencja odbudowy. Może to świadczyć o aktywności projektowej jednostki oraz skuteczniejszym pozyskiwaniu środków rządowych i europejskich, w tym z Rządowego Funduszu Polski Ład.

Konkludując można uznać, że poprzedni rok był najbardziej dochodowym i stabilnym finansowo rokiem w ostatnim pięcioleciu. Pojawiły się wyraźnie wzrosty w dochodach własnych, PIT i CIT oraz subwencjach, które mogą wskazywać na korzystne otoczenie gospodarcze, skuteczne zarządzanie finansami i duży potencjał gminy w zakresie pozyskiwania i wykorzystywania środków publicznych. Szczegółowe wartości zaprezentowane zostały w wykresie 3.2.

Wykres 3.2. Dochody Gminy Gołdap wg kategorii w 2024 roku w porównaniu do lat 2020-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

Dochody podatkowe stanowią jedno z najważniejszych źródeł finansowania działalności samorządu terytorialnego. W przypadku Gminy Gołdap ich struktura w latach 2020–2024 obejmuje przede wszystkim udział w podatkach dochodowych (PIT i CIT), podatek od nieruchomości oraz pozostałe podatki i opłaty lokalne. Rok 2024 przyniósł istotne wzrosty we wszystkich częściach tej struktury, co może świadczyć o rosnącym potencjale dochodowym gminy.

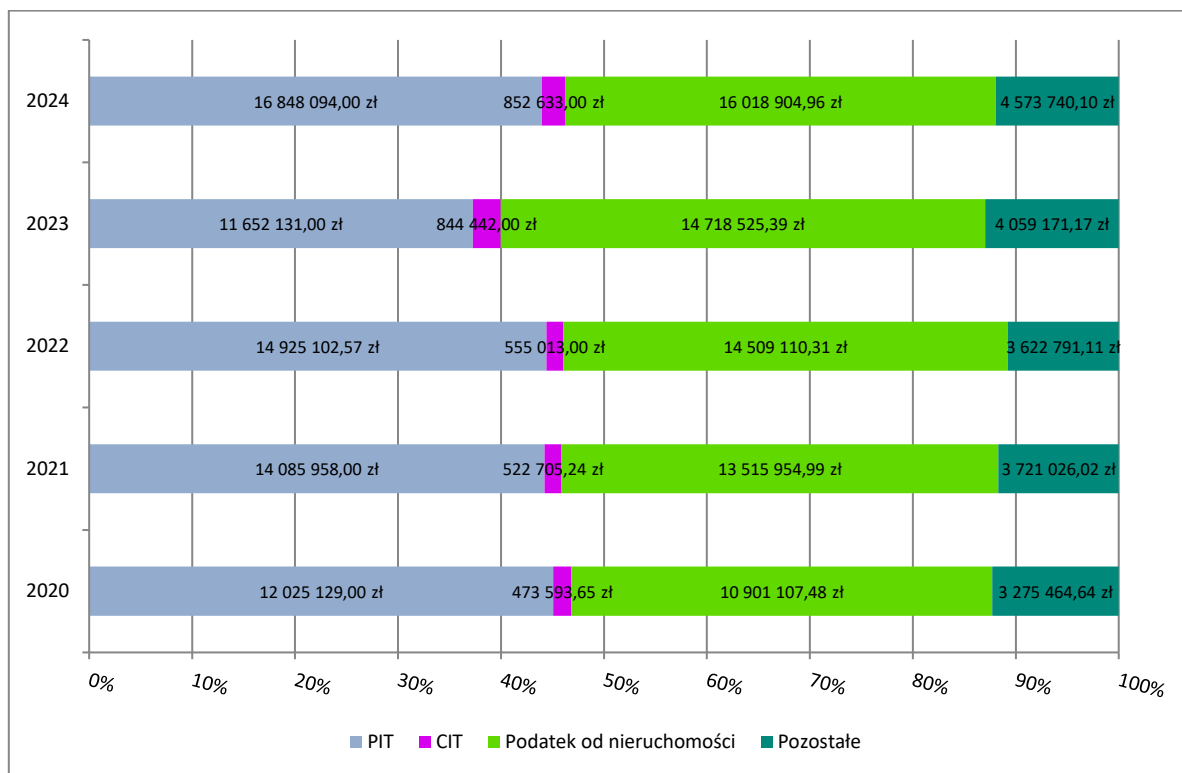
W 2024 roku dochody z PIT (podatku dochodowego od osób fizycznych) wyniosły **16 848 094,00 zł** i były najwyższe w całym analizowanym okresie. W porównaniu do 2023 roku nastąpił wzrost o **44,6%**. Wzrost w 2024 roku może wynikać z poprawy sytuacji gospodarczej lub wzrostu wynagrodzeń mieszkańców. Nie można wykluczyć również ewentualnych zmian legislacyjnych wpływających na udziały gmin w tych podatkach.

Dochody z CIT (podatku dochodowego od osób prawnych) w 2024 roku wyniosły **852 633 zł**, które pozostały na podobnym poziomie jak w ubiegłym roku. Podatek od nieruchomości w 2024 roku przyniósł **16 018 904,96 zł**. W porównaniu z 2023 roku pojawił się wzrost o **8,8%**. Od 2020 roku dochody z tego tytułu wzrosły o niemal **47%**. Jest to jedno z najbardziej stabilnych i przewidywalnych źródeł

dochodów większości gmin, którego wzrost może wynikać z aktualizacji stawek podatkowych oraz lepszej ściągальności zobowiązań.

Dochody z pozostałych podatków i opłat lokalnych w 2024 roku wyniosły **4 573 740,10 zł**, co oznacza wzrost o **9,5%** w porównaniu do roku poprzedniego. Wzrost ten może świadczyć o sprawności aparatu fiskalnego gminy oraz skuteczności w poborze takich opłat jak podatek rolny, leśny, od środków transportowych, opłaty targowe czy skarbowe. Łączne dochody podatkowe w 2024 roku wyniosły **48 993 372,06 zł** i były najwyższe w analizowanym okresie. Największy udział miały dochody z PIT i podatku od nieruchomości (razem ponad 66%). Powyższa analiza wskazuje na wzmocnienie lokalnego potencjału podatkowego Gminy Gołdap. Wzrosty w każdym obszarze dochodów podatkowych świadczą o odpowiedniej kondycji gospodarczej, oraz o skutecznej polityce podatkowej. Szczegółowe wartości zaprezentowane zostały w wykresie 3.3.

Wykres 3.3. Dochody podatkowe Gminy Gołdap wg kategorii w 2024 roku w porównaniu do lat 2020-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

Łączny koszt obniżenia górnych stawek podatkowych w 2024 roku wyniósł **1 703 848,60 zł**. Natomiast łączna kwota udzielenia ulg i zwolnień podatkowych w 2024 roku wynosiła **41 775,76 zł**.

Udział dotacji inwestycyjnych w dochodach ogółem

7,14%
-0,42 pp.
do roku 2023

W strukturze dochodów budżetowych Gminy Gołdap w 2024 roku znalazły się dotacje inwestycyjne. Wartość wykonanych dotacji w 2024 roku wyniosła **9 467 823,39 zł**, z czego **1 990 801,60 zł** było środkami pochodzącymi z budżetu środków europejskich. W porównaniu z rokiem ubiegłym nastąpił spadek o 0,42 %.

3.2. Wydatki

Wydatki ogółem

127 570 059,06 zł
wykonane w 2024 r.

+10,71%
do roku 2023

Wydatki ogółem na mieszkańca

6 889,72 zł
wykonane w 2024 r.

+12,39%
do roku 2023

Wydatki bieżące na mieszkańca

6 246,27 zł

Świadczy to o poziomie środków, jakie przeznaczano na realizację zadań bieżących jednostki.

Wydatki majątkowe na mieszkańca

643,45 zł

Świadczy to o poziomie nakładów na realizację inwestycji oraz przyjęte priorytety w zakresie realizacji zadań własnych.

Środki własne na inwestycje

2 394 669,30 zł

Wartość nadwyżki operacyjnej pomniejszona o spłatę długu. Wskazuje na zdolność do realizacji inwestycji bez pozyskiwania finansowania zewnętrznego.

Wydatki zrealizowane z dofinansowaniem

7 671 514,61 zł

Wartość wydatków zrealizowanych z udziałem środków zagranicznych i z RFPŁ oraz RFIL. Świadczy o aktywności JST w zakresie pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania.

W 2024 roku Gmina Gołdap najwięcej środków przeznaczyła na realizację zadań z zakresu oświaty i wychowania. Wykonano je na poziomie **44 058 742,67 zł**, co stanowiło **34,54%** wydatków Gminy. Znaczący udział w strukturze odegrały wydatki zrealizowane w ramach administracji publicznej. Na realizację zadań z tego zakresu wydatkowano łącznie **13 491 477,41 zł**, co stanowiło **10,58%** wydatków Gminy. Wydatki z zakresu rodziny zrealizowano na poziomie **13 397 555,82 zł**, co stanowiło **10,50%** wydatków. Wydatki z zakresu pomocy społecznej wykonano w wysokości **11 073 582,51 zł**,

co stanowiło **8,68%** wydatków, natomiast w ramach gospodarki komunalnej i ochrony środowiska wydatkowano kwotę **9 473 834,30 zł**, co stanowiło **7,43%**. Podkreślić należy, iż Gmina Gołdap zrealizowała wydatki bieżące na oświatę w wysokości **44 523 876,50 zł**. Natomiast subwencję oświatową otrzymała na poziomie **24 561 697,00 zł**. Oznacza to, że pokrycie wydatków oświatowych subwencją oświatową stanowiło **55,17%**. Z danych wynika, że Gmina Gołdap zrealizowała inwestycje na kwotę **11 914 096,08 zł**. Zestawiając to z otrzymanymi dotacjami w wysokości **9 467 823,39 zł**, należy wskazać, że pokrycie inwestycji dotacjami wyniosło **79,47%**. Szczegóły dotyczące wydatków Gminy Gołdap przedstawia tabela 3.2.

Tabela 3.2. Wydatki Gminy Gołdap w 2024

Dział	Wyszczególnienie	Wartość (w zł)
801	Oświata i wychowanie	44 058 742,67
750	Administracja publiczna	13 491 477,41
855	Rodzina	13 397 555,82
852	Pomoc społeczna	11 073 582,51
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	9 473 834,30
600	Transport i łączność	7 788 433,00
926	Kultura fizyczna	5 606 862,93
010	Rolnictwo i łowiectwo	5 491 499,48
700	Gospodarka mieszkaniowa	5 231 549,70
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	4 590 686,13
757	Obsługa długu publicznego	3 209 981,00
851	Ochrona zdrowia	1 072 014,94
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	954 360,15
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	918 698,14
710	Działalność usługowa	506 358,96
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	449 069,59

630	Turystyka	196 790,00
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	54 274,00
020	Leśnictwo	4 172,00
752	Obrona narodowa	116,33
758	Różne rozliczenia	0,00
	Razem	570 059,06

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

3.3. Zadłużenie

Zadłużenie Gminy Gołdap

36 261 939,80 zł

na koniec 2024 r.

-8,80%

do roku 2023

Zadłużenie na mieszkańca

1 958,41 zł

na koniec 2024 r.

-7,42%

do roku 2023

Wynik budżetu ogółem

5 084 575,93 zł

Określa nominalną różnicę pomiędzy wysokością uzyskanych dochodów i zrealizowanych wydatków.

Wynik budżetu bieżącego

5 894 669,30 zł

Świadczy to o zdolności do realizacji inwestycji i spłaty zobowiązań bez pozyskiwania finansowania zewnętrznego.

Zadłużenie w stosunku do dochodów

27,34%

Świadczy to o udziale kwoty długu w dochodach budżetowych.

Koszt obsługi długu

3 183 795,28 zł

Wartość wydatków na zapłatę odsetek.

Kwota długu w 2024 zmniejszyła się z 39 761 939,80 zł do poziomu **36 261 939,80 zł**. Podkreślić należy, iż jest to sytuacja odwrotna do sytuacji obserwowanej w sektorze, ponieważ na przestrzeni ostatniego roku zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego wzrosło o **13,10%**, przy czym wzrost zadłużenia gmin wyniósł **13,84%**.

4. Inwestycje i rozwój infrastrukturalny

W 2024 roku kontynuowaliśmy intensywne działania związane z rozwojem i modernizacją infrastruktury drogowej na terenie Gminy Gołdap. Skupiliśmy się zarówno na zadaniach o charakterze wieloletnim, jak i na projektach jednorocznych, które odpowiadały na pilne potrzeby mieszkańców oraz poprawiały dostępność komunikacyjną poszczególnych miejscowości.

Zrealizowaliśmy szereg inwestycji obejmujących przebudowę, rozbudowę oraz przygotowanie dokumentacji projektowej. Koncentrowaliśmy się nie tylko na terenach miejskich, ale także na obszarach wiejskich, gdzie dostęp do dróg publicznych często stanowi kluczowy czynnik jakości życia mieszkańców. Szczególną uwagę poświęciliśmy takim miejscowościom jak **Rożyńsk Mały**, **Dzięgiele**, **Niedrzwica** czy **Kośmidry**, gdzie podejmowane prace realnie wpłynęły na poprawę codziennego funkcjonowania lokalnych społeczności.

Warto podkreślić, że niektóre z realizowanych zadań miały charakter wieloletni i były kontynuacją wcześniej rozpoczętych inwestycji, inne natomiast zostały z powodzeniem zakończone w ramach jednego roku budżetowego. Dzięki racjonalnemu gospodarowaniu środkami oraz sprawnej organizacji prac udało nam się zrealizować cele inwestycyjne.

Poniżej przedstawiamy zestawienie najważniejszych inwestycji drogowych zrealizowanych w 2024 roku wraz z informacją o ich charakterze i poniesionych nakładach finansowych.

Tabela 4.1. Inwestycje na drogach, chodnikach i ulicach w Gminie Gołdap

Nazwa zadania inwestycyjnego	Wydatki w zł	Rodzaj zadania
Przebudowa ul. Polnej w Gołdapi	1 185 725,95	Zadanie wieloletnie
Przebudowa drogi Somaniny- Wiłkajcie (dokumentacja projektowa)	73 185,00	Zadanie roczne
Modernizacja infrastruktury drogowej w mieście Gołdap	29 520,00	Zadanie wieloletnie
Przebudowa wraz z rozbudową ulicy Wczasowej w Gołdapi	243 403,42	Zadanie wieloletnie
Budowa/ przebudowa dróg wewnętrznych w miejscowości Rożyńsk Mały	181 028,053	Zadanie wieloletnie

Nazwa zadania inwestycyjnego	Wydatki w zł	Rodzaj zadania
Przebudowa drogi gminnej we wsi Rożyńsk Mały	1 502 881,33	Zadanie roczne
Budowa/przebudowa drogi wewnętrznej w miejscowości Dziegiele	1 519 102,00	Zadanie wieloletnie zakończone w czerwcu 2024 r.
Budowa/przebudowa dróg wewnętrznych w miejscowości Niedrzwica, Kowalki, Wilkasy i Boćwinka	122 048,40	Zadanie wieloletnie
Przebudowa drogi dojazdowej do SP Grabowo (dokumentacja)	43 911,00	Zadanie roczne
Przebudowa drogi w Kośmidrach- odcinek do drogi powiatowej	161 999,07	Zadanie roczne
Przebudowa ulicy Elckiej w Gołdapi	46 494,00	Zadanie wieloletnie
Przebudowa drogi gminnej nr 137045N- II etap budowa chodnika (FS Kozaki- 16 364,41zł)	57 913,12	Zadanie wieloletnie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

W 2024 roku realizowaliśmy także szereg inwestycji i zadań projektowych o różnym charakterze – od zagospodarowania przestrzeni miejskiej, przez rozwój infrastruktury uzdrowskiej, aż po działania związane z przygotowaniem dokumentacji pod kolejne przedsięwzięcia. Dzięki zróżnicowanemu podejściu mogliśmy równolegle odpowiadać na potrzeby mieszkańców, rozwijać potencjał Gołdapi jako uzdrowiska oraz planować działania z myślą o przyszłości.

Zakończyliśmy z powodzeniem jedno z największych zadań ostatnich lat – budowę sieci wodociągowej obejmującą miejscowości **Bałupiany, Niedrzwicę, Łobody, Wilkajcie, Somaniny i Mażucie**. Wartość tej inwestycji wyniosła ponad 3,5 mln zł, a jej efekt ma kluczowe znaczenie dla jakości życia mieszkańców i ochrony zasobów środowiskowych.

Równocześnie kontynuowaliśmy działania w ramach projektów wieloletnich, takich jak rozwój uzdrowiska czy współpraca transgraniczna. Realizowaliśmy też zadania roczne – m.in. adaptacje budynków, przebudowy infrastruktury szkolnej czy drobne projekty dokumentacyjne, które stanowią przygotowanie do większych inwestycji w kolejnych latach.

Zależało nam na tym, aby każda wydana złotówka przynosiła wymierną korzyść – czy to w postaci poprawy estetyki przestrzeni, większej dostępności usług publicznych, czy wzmocnienia wizerunku Gołdapi jako miejsca atrakcyjnego do życia, pracy i wypoczynku.

Poniżej prezentujemy zestawienie najważniejszych inwestycji realizowanych w 2024 roku poza obszarem drogownictwa – z podziałem na charakter zadania oraz poniesione nakłady finansowe.

Tabela 4.2. Pozostałe inwestycje

Nazwa zadania inwestycyjnego	Wydatki w zł	Rodzaj zadania
Budowa sieci wodociągowej Bałupiany – Niedrzwica – Łobody – Wiłkajcie – Somaniny – Mażucie wraz z przepompownią wody w Gołdapi	3 506 484,51	Zadanie wieloletnie zakończone w 2024 r.
Budowa ścieżki EGO w części dotyczącej Gminy Gołdap	2 480,00	Zadanie wieloletnie
Zagospodarowanie terenu przy ul. Warszawskiej 3 i 5 w Gołdapi	114 664,29	Zadanie roczne
Modernizacja infrastruktury uzdrowskiej w Uzdrowisku Gołdap	72 570,00	Zadanie wieloletnie
Budowa Zakładu Przyrodoleczniczego w Uzdrowisku Gołdap	3 936,00	Zadanie wieloletnie
Adaptacja lokalu przy Placu Zwycięstwa 16 na potrzeby administracji (dokumentacja)	30 470,00	Zadanie roczne
Transgraniczne Szlaki Turystyczne- Bezpieczeństwo i Dostępność dla Wszystkich	45 723,00	Zadanie wieloletnie
Dokumentacja techniczna na rozbudowę/przebudowę remizy OSP w Dunajku	49 200,00	Środki niewygasające
Przebudowa schodów zewnętrznych przy SP nr 2 w Gołdapi	155 581,38	Zadanie roczne
Prace restauratorskie i konserwatorskie elewacji Zabytkowego budynku Szkoły Podstawowej nr 1 w Gołdapi	27 372,93	Zadanie wieloletnie

Nazwa zadania inwestycyjnego	Wydatki w zł	Rodzaj zadania
Montaż lamp oświetleniowych na ul. Jeziorowej do corso (dokumentacja)	7 200,00	Środki niewygasające
Doświetlenie pumtracka	7 400,00	Środki niewygasające
Świetlica wiejska w Botkunach (dokumentacja)	30 135,00	Środki niewygasające
Wykonanie dokumentacji projektowej do projektu pn. „Partnerstwo Uzdrowisk dla rozwoju pogranicza“	184 291,00	Zadanie wieloletnie
Budowa boiska do piłki nożnej wraz z infrastrukturą towarzyszącą	7 000,00	Zadanie wieloletnie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

Tabela 4.3. Projekty realizowane z udziałem środków UE w ramach REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO na lata 2014-2020

Nazwa zadania inwestycyjnego	Wydatki w zł
Zmniejszenie presji na chronione gatunki i siedliska występujące na obszarze jeziora Gołdap poprzez budowę ciągu pieszo- rowerowego	25 338,00
Budowa Zakładu Przyrodoleczniczego wraz z rozbudową Promenady Zdrojowej w Uzdrowisku Gołdap	3 936,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

4.1. Inwestycje dofinansowane z Polskiego Ładu

- **Modernizacja infrastruktury drogowej w mieście Gołdap.**

W 2024 roku rozpoczęliśmy przygotowania do modernizacji fragmentów trzech ulic w Gołdapi: Warszawskiej, Gumbińskiej i Mazurskiej. Inwestycja obejmuje m.in. odtworzenie nawierzchni bitumicznej, przebudowę chodników, zjazdów i poboczy, a także modernizację kanalizacji deszczowej. Zadanie zostało zakwalifikowane do dofinansowania z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, edycja 8/2023. Przewidywana wartość inwestycji to **1 825 850,00 zł**, z czego

95% stanowi dofinansowanie. W 2024 roku ponieśliśmy pierwszy wydatek w wysokości **29 520,00 zł**, który dotyczył opracowania programu funkcjonalno-użytkowego niezbędnego do dalszego etapu realizacji zadania.

- ***Dokończenie budowy Zakładu Przyrodoleczniczego w Uzdrowisku Gołdap.***

W 2024 roku wznowiliśmy działania związane z budową Zakładu Przyrodoleczniczego – inwestycji, którą rozpoczęliśmy w 2018 roku, a zmuszeni byliśmy wstrzymać dwa lata później. Do momentu przerwania prac zrealizowano około 60% inwestycji, a dzięki środkom z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych (edycja 8/2023) podjęliśmy działania zmierzające do jej dokończenia. Zgodnie z promesą, planowaliśmy zrealizować dalszy etap inwestycji o wartości **7 900 000,00 zł**, z czego **90%** stanowiło dofinansowanie. Chociaż w 2024 roku zaplanowaliśmy kontynuację prac w ramach kolejnego etapu inwestycji, to pomimo ogłoszenia siedmiu przetargów nie udało się wyłonić wykonawcy, co uniemożliwiło przejście do realizacji robót. W 2024 roku ponieśliśmy jedynie koszty związane z nadzorem autorskim – dotyczyły one dwóch wizyt projektanta, który brał udział w komisjach poświęconych inwestycji związanej z Zakładem Przyrodoleczniczym.

- ***Prace restauratorskie i konserwatorskie elewacji Zabytkowego budynku Szkoły Podstawowej nr 1 w Gołdapi.***

W 2024 roku przygotowaliśmy się do realizacji prac konserwatorskich i restauratorskich przy zachodniej elewacji zabytkowego budynku Szkoły Podstawowej nr 1 w Gołdapi. Obiekt ten widnieje w gminnym rejestrze zabytków i stanowi jedną z najbardziej reprezentacyjnych budowli w przestrzeni publicznej. Inwestycja uzyskała wsparcie z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków (Edycja 2/2023), a wartość promesy wyniosła **1 200 000,00 zł**, z czego **98%** stanowiło dofinansowanie. Zakres planowanych prac obejmował m.in. oczyszczenie elewacji z wtórnych tynków, uzupełnienie ubytków i spoinowanie, wymianę płytek parapetowych, tynkowanie nisz okiennych, naprawę spękań oraz pozostawienie „śladów historii” w postaci odkrytych postrzelin na murze. W 2024 roku ponieśliśmy koszty przygotowawcze, które objęły opracowanie programu funkcjonalno-użytkowego, dokumentacji konserwatorskiej, kosztorysów inwestorskich i przedmiarów robót.

- ***Budowa/przebudowa dróg wewnętrznych w miejscowościach Niedzwica, Kowalki, Wilkasy i Boćwinka.***

W 2024 roku rozpoczęliśmy realizację kolejnej inwestycji drogowej z dofinansowaniem z Rządowego Funduszu Polski Ład. W sierpniu podpisaliśmy umowę z wykonawcą w systemie „zaprojektuj i wybuduj”. Do końca roku przekazaliśmy zaliczkę w wysokości **10%** wartości zadania, czyli **115 000,00 zł**, oraz ponieśliśmy koszt zakupu i montażu tablic informacyjnych w wysokości **7 038,40 zł**. Zadanie obejmowało budowę i przebudowę dróg wewnętrznych w czterech miejscowościach: Niedzwicy, Kowalkach, Wilkasach i Boćwinie. W każdej z nich istniejące nawierzchnie mają zostać zastąpione nawierzchnią z betonu asfaltowego. Planowany termin zakończenia realizacji to 11 sierpnia 2025 roku. Łączna długość wszystkich odcinków objętych zadaniem wynosi około 812 metrów, a całkowita wartość inwestycji to **1 150 000,00 zł**.

- ***Budowa sieci wodociągowej Bałupiany- Niedzwica- Łobody- Wiłkajcie- Somaniny- Mażucie- Pietraszki wraz z przepompownią wody w Gołdapi.***

W latach 2023–2024 realizowaliśmy inwestycję polegającą na rozbudowie sieci wodociągowej na terenie pięciu miejscowości: Bałupiany, Niedzwica, Wiłkajcie, Somanin i Pietraszki (etap II). Zadanie było kontynuacją wcześniej rozpoczętych prac i zostało dofinansowane w ramach Rządowego Programu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, w wysokości **95%** kosztów kwalifikowanych. W ramach inwestycji wybudowaliśmy ponad 21,9 km nowej sieci wodociągowej, a także zrealizowaliśmy przełączenia istniejących odbiorców w miejscowości Mażucie. Uzupełnieniem zadania była budowa nowej pompowni wody w Gołdapi. Wartość podpisanej umowy na wykonanie robót budowlanych wyniosła **6 919 991,97 zł**.

- ***Budowa/ przebudowa dróg wewnętrznych w miejscowości Rożyńsk Mały.***

W 2024 roku rozpoczęliśmy przygotowania do realizacji kolejnej inwestycji drogowej dofinansowanej z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych (Edycja 6PGR/2023). Zadanie objęło budowę i przebudowę istniejących dróg wewnętrznych, które dotychczas posiadały nawierzchnię gruntową lub żwirową. Po zakończeniu prac drogi będą posiadały nawierzchnię z kostki betonowej brukowej oraz betonu asfaltowego, a ich szerokość będzie wynosić od 3,5 m do 4,5 m. W ramach inwestycji zaplanowaliśmy również wykonanie oświetlenia LED zasilanego z sieci energetycznej oraz budowę kanalizacji deszczowej. Łączna długość dróg objętych projektem to około

1,27 km, a wartość całkowita robót wraz z dokumentacją wyniosła **1 792 664,26 zł**. Termin zakończenia zadania został wyznaczony na 11 sierpnia 2025 roku. W 2024 roku wypłaciliśmy wykonawcy zaliczkę w wysokości **10%** wartości umownej, tj. **179 266,43 zł**, oraz pokryliśmy koszt zakupu i montażu tablicy informacyjnej w kwocie **1 762,10 zł**.

- ***Budowa boiska do piłki nożnej wraz z infrastrukturą towarzyszącą.***

W 2024 roku kontynuowaliśmy przygotowania do realizacji zadania związanego z budową pełnowymiarowego boiska o nawierzchni z trawy syntetycznej, które otrzymało dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych – edycja uzdrowskowa (Edycja4Uzdrowiska/2022). Zakres planowanej inwestycji obejmował nie tylko budowę boiska o wymiarach 70 x 110 metrów, ale także wykonanie infrastruktury towarzyszącej, w tym: oświetlenia, ogrodzenia, monitoringu, trybun, piłkochwytów, bramek, kabin dla zawodników i pomocy medycznej, a także zakup urządzeń do pielęgnacji nawierzchni boiska. W ramach tego zadania zaplanowaliśmy również przebudowę i remont drogi dojazdowej do kompleksu. W 2024 roku ponieśliśmy koszt związany z aktualizacją programu funkcjonalno-użytkowego, co było niezbędne do dalszej realizacji projektu. Zadanie zostało objęte dofinansowaniem na poziomie **98%**, a kwota promesy wyniosła **4 586 625,39 zł**.

- ***Budowa/przebudowa drogi wewnętrznej w miejscowości Dzięgiele.***

W czerwcu 2024 roku zakończyliśmy realizację inwestycji drogowej dofinansowanej z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych (Edycja 3PGR/2021). Zadanie obejmowało przebudowę drogi od skrzyżowania z drogą krajową nr 65 do rozwidlenia dróg, na odcinku o długości 0,96 km. W ramach inwestycji wykonaliśmy nową nawierzchnię z mieszanki mineralno-bitumicznej, przebudowaliśmy i odbudowaliśmy rowy odwadniające, zmodernizowaliśmy oświetlenie uliczne, a także zamontowaliśmy oznakowanie pionowe i poziome. Jezdnia zyskała szerokość 3,5 metra, a obustronne pobocza po 1,0 metrze. Oświetlenie drogi wykonaliśmy w energooszczędnej technologii LED. Inwestycja została dofinansowana w **98%**, a kwota promesy wyniosła **1 479 800,00 zł**.

4.2. Projekty z udziałem środków Unii Europejskiej

- ***Zmniejszenie presji na chronione gatunki i siedliska występujące na obszarze jeziora Gołdap poprzez budowę ciągu pieszo- rowerowego.***

W latach 2020–2024 zrealizowaliśmy inwestycję polegającą na budowie ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż jeziora Gołdap, tworząc atrakcyjną przestrzeń rekreacyjną dla mieszkańców i turystów. Trasa ma długość 1,46 km, a jej główny odcinek wykonaliśmy z mieszanki żwirowo-gliniastej frakcji 0–20 mm, o szerokości 3,0 m. Na fragmencie biegnącym wzdłuż istniejącego parkingu przy OHP powstał odcinek o nawierzchni z kostki betonowej o strukturze płukanej, o szerokości od 2,0 do 2,5 m. Ścieżkę wyposażyliśmy w oświetlenie, a także elementy małej architektury – ławki, kosze na śmieci, tablice edukacyjne, a także pergolę o długości około 22 metrów i wysokości 3 metrów. Dbając o walory przyrodnicze i edukacyjne, zamontowaliśmy dwa kaczkomaty, budki lęgowe dla ptaków, kosze dla sów oraz hotele dla owadów.

W 2024 roku dodatkowo zamontowaliśmy tablice edukacyjne o wartości **16 728,00 zł** i wykonaliśmy nawierzchnię wokół tablic za **8 610,00 zł**. Całkowita wartość inwestycji wyniosła **2 339 151,87 zł**, z czego koszty kwalifikowane to **1 975 016,78 zł**, a dofinansowanie unijne – **1 678 764,26 zł**.

- ***Przebudowa drogi gminnej we wsi Rożyńsk Mały.***

W 2024 roku zrealizowaliśmy inwestycję drogową współfinansowaną ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, w poddziałaniu dotyczącym wsparcia inwestycji związanych z małą architekturą oraz efektywnością energetyczną. Zakres zadania objął budowę drogi o długości 0,33 km z nawierzchnią z mieszanki mineralno-bitumicznej, wraz z wykonaniem zjazdów indywidualnych i publicznych, budową i odbudową rowów odwadniających, wykonaniem kanalizacji deszczowej, montażem oświetlenia ulicznego oraz oznakowaniem pionowym.

Wartość inwestycji wyniosła **1 502 881,33 zł**, z czego:

- **920 106,00 zł** pochodziło z dofinansowania unijnego,
- **390 000,00 zł** stanowiła dotacja celowa przyznana przez Powiat Gołdapski.

4.3. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg

- ***Przebudowa ulicy Polnej w Gołdapi.***

W 2021 roku opracowaliśmy dokumentację projektową dla zadania polegającego na przebudowie jednej z ulic w Gołdapi. W 2023 roku uzyskaliśmy dofinansowanie z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, w wysokości 50% kosztów kwalifikowanych. Inwestycja objęła odcinek o długości około 510 metrów, wraz z wykonaniem niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, takich jak kanalizacja deszczowa oraz oświetlenie uliczne. W 2024 roku zrealizowaliśmy 43,2% zakresu robót budowlanych. Prace koncentrowały się głównie na robotach przygotowawczych, wykonaniu kanalizacji deszczowej oraz kanału technologicznego, a także na montażu rozdzielnicy elektrycznej, uziomów i kabli zasilających. Zakończenie całości robót planujemy na kwiecień 2025 roku. Wartość inwestycji wynosi **2 776 569,74 zł**, z czego dofinansowanie wynosi **1 375 424,89 zł**.

- ***Przebudowa wraz z rozbudową ulicy Wczasowej w Gołdapi.***

Inwestycja drogowa o charakterze wieloletnim została zainicjowana w 2019 roku, kiedy opracowaliśmy dokumentację projektową. W 2022 roku ponownie złożyliśmy wniosek o dofinansowanie w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, który został oceniony pozytywnie i objęty dofinansowaniem w wysokości 50% kosztów kwalifikowanych. Umowę o przyznaniu środków podpisaliśmy 31 marca 2023 roku. W ramach zadania przebudowaliśmy odcinek drogi o długości około 1290 metrów, wykonując nową nawierzchnię z betonu asfaltowego oraz ścieżkę rowerową na długości około 70 metrów, która połączyła się z istniejącą ścieżką pieszo-rowerową biegnącą wzdłuż jeziora Gołdap. Główne roboty drogowe zrealizowaliśmy w 2023 roku, natomiast w kwietniu 2024 roku zakończyliśmy inwestycję, wykonując zieleń drogową oraz oznakowanie poziome i pionowe. Koszty poniesione w 2024 roku wyniosły **243 403,42 zł**, natomiast całkowita wartość zadania zamknęła się w kwocie **1 495 992,96 zł**.

5. Gospodarka komunalna i środowisko

W minionym roku nadal sprawowaliśmy opiekę nad czterema czynnymi cmentarzami komunalnymi: przy ul. Gumbińskiej, ul. Zadumy, ul. Cmentarnej (na którym nie prowadzi się już nowych pochówków)

oraz w miejscowości Grabowo. Codzienne administrowanie tymi miejscami spoczynku wymagało od nas dbałości zarówno o porządek, jak i o zachowanie godnego charakteru przestrzeni.

W 2024 roku uzyskaliśmy z tytułu prowadzenia cmentarzy dochód w wysokości **354 110,26 zł**. Na tę kwotę złożyły się m.in. wpływy z opłat za pochówki, rezerwację miejsc, odnawianie grobów, a także z udostępniania sali ceremonii i sali czuwania. Dla porównania, w 2023 roku dochód wyniósł 232 180,00 zł, co oznacza znaczący wzrost wpływów, wynikający m.in. z większej liczby usług cmentarnych oraz lepszej organizacji. Wydatki związane z bieżącym funkcjonowaniem cmentarzy wyniosły w tym okresie **311 907,48 zł**. Warto zaznaczyć, że nie uwzględniają one kosztów wynagrodzeń pracowników wykonujących codzienne zadania administracyjne i porządkowe. Największą pozycję kosztową stanowił odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych – **127 789,75 zł** rocznie. To właśnie gospodarka odpadami stanowiła najistotniejszy element wydatkowy w ogólnej strukturze kosztów.

W 2024 roku zrealizowaliśmy również istotną inwestycję w infrastrukturę – przeprowadziliśmy remont sali ceremonii na cmentarzu przy ul. Zadumy. Zakres prac objął m.in. konserwację i zabezpieczenie dachu, usunięcie zniszczonych powłok malarskich, naprawę ubytków w ścianach oraz ich ponowne malowanie. Zamontowaliśmy również nowoczesny system klimatyzacji typu multi split marki AUX, poprawiając tym samym komfort osób korzystających z obiektu. Koszt całego przedsięwzięcia wyniósł **55 059,89 zł**.

Dzięki tym działaniom zadbaliśmy nie tylko o techniczny stan budynku, ale również o podniesienie standardu usług, które oferujemy mieszkańcom i rodzinom korzystającym z przestrzeni cmentarnej w trudnych dla nich momentach.

5.1 Jednostki pomocnicze i fundusz sołecki

Na terenie naszej gminy nieprzerwanie od 2014 roku funkcjonują jednostki pomocnicze w postaci 5 osiedli miejskich oraz 32 sołectw, które obejmują obszar wiejski. To właśnie w ramach tych struktur od lat realizujemy liczne działania, współtworząc lokalną politykę rozwoju oddolnego i wspierając aktywność mieszkańców.

Jednym z kluczowych narzędzi w tym zakresie pozostaje fundusz sołecki. Środki z funduszu przeznaczaliśmy na realizację przedsięwzięć mieszczących się w katalogu zadań własnych gminy, przyczyniających się do poprawy jakości życia mieszkańców i spójnych z kierunkami wyznaczonymi w strategii rozwoju gminy. W praktyce oznaczało to działania związane m.in. z utrzymaniem terenów

zielonych, świetlic wiejskich, wiat rekreacyjnych, siłowni plenerowych, placów zabaw oraz organizacją spotkań i wydarzeń integrujących lokalne społeczności.

W 2024 roku zaplanowaliśmy na ten cel **799 421,30 zł**, z czego ostatecznie wykorzystaliśmy **790 123,94 zł**. Dzięki zaangażowaniu mieszkańców i sołtysów udało się zrealizować wiele wartościowych projektów. Do najważniejszych inwestycji zrealizowanych w ramach funduszu sołeckiego lub przy jego współudziale należały:

1. Doświetlenie sołectw poprzez montaż lamp solarnych.
2. Wykonanie ogrodzenia działki rekreacyjnej (wraz z bramą i furtką) w miejscowości Piękne Łąki.
3. Zakup i montaż garażu oraz utwardzenie podłoża w miejscowości Boćwinka.
4. Zakup kontenera gospodarczego w ramach funduszu sołeckiego sołectwa Juchnajcie.
5. Budowa chodnika przy drodze gminnej w miejscowości Kozaki.
6. Zakup i montaż garażu oraz utwardzenie terenu w miejscowości Niedrzwica.
7. Budowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Skocz.
8. Wkład własny do konkursu „Małe Granty Sołeckie Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – projekt „Zielone i Aktywne Sołectwo Zatyki”.

Dzięki funduszowi sołeckiemu nie tylko poprawiliśmy infrastrukturę lokalną, ale także wzmocniliśmy poczucie wspólnoty i sprawczości mieszkańców w kształtowaniu przestrzeni, w której żyją. Poniżej przedstawiamy szczegółowe dane odnoszące się do powyższych obszarów.

Tabela 5.1. Inwestycje z funduszu sołeckiego

Nazwa zadania inwestycyjnego (FS)	Wydatki w zł
Doświetlenie sołectwa - lampy solarne (FS Barkowo 11 106,90 zł; FS Botkuny 22 213,80 zł; FS Dziegiele 5 553,45 zł; FS Kośmidry 5 553,45 zł; FS Galwecie 11 106,90 zł; FS Główka 11 106,90 zł; FS Jeziorki Wielkie 5 553,45 zł; FS Grabowo 5 553,45 zł; FS Konikowo 11 106,90 zł; FS Kowalki 11.106,90 zł; FS Łobody 11 106,90 zł; FS Nasuty 11 106,90 zł; FS Rożyńsk Wielki 11 106,90 zł; FS Wiłkajcie 5 553,45 zł; FS Marcinowo 5 553,45 zł; FS Pogorzel 5 553,45 zł; FS Jany - 4.549,09 zł; FS Jabłońskie 11 106,90 zł; gminne 8 500,15 zł)	172 156,95
Dostawa i montaż garażu na sprzęt sołecki (FS Niedrzwica -16 967,62 zł)	16 967,62
Dostawa i montaż garażu na sprzęt sołecki (FS Główka -20 000,00 zł)	18 810,00

Nazwa zadania inwestycyjnego (FS)	Wydatki w zł
Ogrodzenie działki rekreacyjnej (FS Bałupiany 15 000,00 zł, gminne 10 000,00)	21 750,00
Zakup lamp solarnych (FS Siedlisko – 7 311,02 zł; FS Dunajek – 14 000,00 zł; gminne 2 500,00 zł)	21 933,06
Kontener magazynowy (FS Juchnacie 17 569,00 zł; gminne 19 569,00 zł)	36 285,00
Zakup traktorka do koszenia zieleni - FS Babki	16 990,00
Przebudowa drogi gminnej nr 137045 N – II etap budowa chodnika (FS Kozaki – 16 364,41 zł)	57 913,12
Budowa oświetlenia w ciągu drogi powiatowej 1518N Skoczce (FS Skoczce – 18.818,08 zł)	28 861,90

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

Tabela 5.2 Inwestycje pozostałe

Nazwa zadania inwestycyjnego	Wydatki w zł
Dostawa i montaż parkomatu w Strefie Płatnego Parkowania (strona południowa)	30 934,50
System klimatyzacji Sali ceremonii	23 821,14
Przebudowa układu pomiarowego energii elektrycznej	19 987,50
Modernizacja infrastruktury uzdrowskiej w Uzdrowisku Gołdap	72 570,00
Zielone i aktywne sołectwo Zatyki	25 600,00
Zakup mieszkań komunalnych	998 560,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

Realizowane przez nas działania były zgodne nie tylko ze strategią rozwoju gminy, ale również wpisywały się w założenia innych dokumentów programowych i planistycznych obowiązujących w 2024 roku. Wśród nich znalazły się m.in.:

- Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na rok 2024.

- Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Gołdap na lata 2021–2025.
- Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

5.2. Infrastruktura drogowa

Na terenie naszej gminy funkcjonują zarówno drogi publiczne, jak i drogi wewnętrzne. W zależności od zarządcy, drogi publiczne dzielimy na cztery podstawowe kategorie:

- drogi krajowe – zarządzane przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Olsztynie, Rejon w Ełku,
- drogi wojewódzkie – podlegające Zarządowi Dróg Wojewódzkich w Olsztynie,
- drogi powiatowe – administrowane przez Zarząd Dróg Powiatowych w Gołdapi,
- drogi gminne – za które odpowiadamy bezpośrednio jako Gmina Gołdap.

Poza drogami publicznymi, na terenie naszej gminy znajdują się również drogi wewnętrzne, które pozostają w zarządzie Gminy Gołdap. Łączna długość dróg gminnych publicznych wynosi 79,788 km, z czego 14,767 km zlokalizowanych jest w granicach miasta. Długość dróg wewnętrznych – zarówno o nawierzchni bitumicznej, z kostki brukowej, z brukowca, jak i dróg gruntowych (wzmocnionych żwirem lub żużlem oraz nieutwardzonych) – przekracza 120 km. Za bieżące utrzymanie dróg – zarówno gminnych, jak i wewnętrznych – odpowiada Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Gołdapi. W ramach tych zadań zajmujemy się m.in.:

- oznakowaniem dróg (poziomym i pionowym),
- żwirowaniem i równaniem dróg gruntowych,
- prowadzeniem ewidencji i przeglądów technicznych,
- zimowym utrzymaniem przejezdności,
- uzupełnianiem ubytków w nawierzchni asfaltowej.

W 2024 roku, w ramach bieżącego utrzymania dróg, dostarczyliśmy i wbudowaliśmy:

Tabela 5.3. Wykorzystane materiały w ramach bieżącego utrzymania dróg w 2024 r.

Rodzaj materiału	Ilość [Mg]
Kruszywo 0–31,5 mm (50% kruszywa łamanego)	5 894,00
Kruszywo 0–31,5 mm (30% kruszywa łamanego)	1 030,91
Kruszywo (pospółka) 0–31,5 mm	2 822,12
Kamień przekruszony	721,33
Razem	10 468,36

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

Tabela 5.4. Zakres wykonanych prac drogowych w 2024 r.

Rodzaj prac	Ilość / zakres
Mechaniczna ścinka poboczy	20 233,00 m ²
Cięcie krzewów	pow. 24 000,00 m ²
Czyszczenie rowów	560 mb
Koszenie poboczy	360,43 km
Równanie dróg równiarką	186 mg
Prace ziemne z użyciem koparki	83 mg
Prace konserwacyjne mostu (na podstawie ekspertyzy)	30 000,00 zł brutto

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

W 2024 roku przeprowadziliśmy także ekspertyzę techniczną mostu przez rzekę Alina w ciągu drogi nr 137020N w km 0+318, w miejscowości Główka. Na podstawie jej zaleceń zrealizowaliśmy prace konserwacyjne mostu o łącznej wartości **30 000,00 zł**.

5.3. Mieszkaniowy zasób lokalowy

Zarządcą mieszkaniowego zasobu naszej gminy jest Administracja Domów Mieszkalnych w Gołdapi Sp. z o.o., odpowiadająca za bieżące utrzymanie oraz realizację remontów w lokalach gminnych. Na koniec 2024 roku ADM Sp. z o.o. zarządzała **251** lokalami mieszkalnymi.

W minionym roku na remonty gminnego zasobu mieszkaniowego przeznaczaliśmy **270 000,00 zł**, co oznacza poziom zbliżony do roku poprzedniego. Szczegółowy zakres prac remontowy przedstawia tabela 5.5.

Tabela 5.5. Zakres wykonanych prac remontowych w lokalach komunalnych w 2024 r.

Lokalizacja	Zakres prac
E. Plater 5/1, 5/8	Instalacja elektryczna, naprawa trzonu kuchennego
Wojska Polskiego 12/9, 12/15, 12/17	Instalacja elektryczna
Paderewskiego 13/13, 29a/27, 29a/28	Instalacja elektryczna
Lipowa 5/8, 5/2, 8/3	Wymiana okien, montaż wkładu kominowego, naprawa kotła C.O.
Armii Krajowej 36/24	Wymiana okien (2 szt.)
Słoneczna 3/3, 3/4	Wymiana okien, remont instalacji C.O.
Okrzei 8, 8/3	Wymiana okien (piwnica), drzwi zewn., montaż wkładu kominowego, montaż kotła C.O.
Kościuszki 8/3	Montaż wkładu kominowego
Skoczne 3/2	Wymiana drzwi wewn., remont mieszkania
Jaćwieska 11/23, 19/8	Wymiana drzwi wewn., wymiana kotła C.O.
Grabowo (ZOZ)	Wymiana palnika w kotle olejowym
Niedzwica 24	Budowa przyłącza wodno-kanalizacyjnego
Galwiecie 35/9	Usunięcie zacieku, remont sufitu
Zatyki 4/3	Opaska, schodek, płyta OSB w kuchni
Mazurska 11/3	Wymiana i obróbka parapetu zewnętrznego
Partyzantów 5/1	Malowanie pomieszczeń, instalacja elektryczna
Paderewskiego 13/13	Remont instalacji hydraulicznej
1 Maja 46/1	Wymiana pionów kanalizacyjnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

W 2024 roku kontynuowaliśmy realizację gminnego programu odpracowywania zadłużenia, który umożliwia spłatę zaległości czynszowych w formie świadczeń rzeczowych. Z tej alternatywnej formy wsparcia skorzystało **7** osób, które łącznie odpracowały **16 087,45 zł**. Na koniec roku zadłużenie czynszowe wynosiło łącznie **2 925 746,99 zł**, w tym:

- **1 580 301,96 zł** – należność główna,
- **1 345 445,03 zł** – naliczone odsetki.

W 2024 roku, w związku z zaległościami czynszowymi, przeprowadziliśmy **4** eksmisje do lokali socjalnych. Wciąż czekamy na możliwość realizacji **10** kolejnych wyroków eksmisyjnych. W ciągu roku złożyliśmy do sądu **20** spraw dotyczących zadłużeń – w tym **2** dotyczyły eksmisji. Równolegle zajmowaliśmy się przydziałem mieszkań. Łącznie przekazaliśmy mieszkańcom **19** lokali, w tym lokale komunalne, socjalne oraz jedno pomieszczenie tymczasowe. W ramach inwestycji mieszkaniowych

kupiliśmy 6 nowych mieszkań komunalnych, przeznaczając na to **998 560,00 zł**. Wystąpiliśmy też o dofinansowanie z Funduszu Dopłat – program ten realizowany jest przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Wnioskowana kwota **466 709,00 zł**. W latach 2020–2024 zauważamy wyraźny, choć stopniowy spadek zadłużenia podstawowego z tytułu czynszu. Na koniec 2020 roku wynosiło ono **1 798 112,72 zł**, a na koniec 2024 roku zmniejszyło się do **1 580 301,96 zł**. To oznacza redukcję o **217 810,76 zł**, czyli o około **12,1%** względem stanu sprzed czterech lat. Największy postęp zanotowaliśmy w pierwszym roku analizowanego okresu (2020–2021). W kolejnych latach tempo spadku było już mniejsze, ale utrzymywało się na stabilnym poziomie. To potwierdza, że działania, które podejmujemy w zakresie odzyskiwania należności i zarządzania zasobem mieszkaniowym, przynoszą realne efekty.

Tabela 5.6. Zadłużenie czynszowe

Rok	Zadłużenie (zł)	Zmiana rok do roku (zł)	Procentowa zmiana (%)
2020	1 798 112,72 zł	-	-
2021	1 690 097,40 zł	-108 015,32 zł	-6,01%
2022	1 679 478,10 zł	-10 619,30 zł	-0,63%
2023	1 625 810,52 zł	-53 667,58 zł	-3,19%
2024	1 580 301,96 zł	-45 508,56 zł	-2,80%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

5.4. Informacja z realizacji programu przeciwdziałania bezdomności zwierząt

W 2024 roku kontynuowaliśmy kompleksowe działania mające na celu ograniczenie zjawiska bezdomności zwierząt na terenie naszej gminy. Najważniejszym elementem tych działań była współpraca z wyłonionym w drodze przetargu schroniskiem dla bezdomnych zwierząt, z którym podpisaliśmy dwuletnią umowę na świadczenie usług opieki nad zwierzętami. Dzięki temu zapewniliśmy stałą liczbę miejsc w schronisku, a także reagowaliśmy na zgłoszenia dotyczące porzuconych psów poprzez ich odławianie i transport do placówki.

W ramach opieki nad zwierzętami prowadzone były również zabiegi weterynaryjne, w tym sterylizacje, kastracje, czipowanie oraz działania interwencyjne – zwłaszcza w sytuacjach wypadków drogowych z udziałem zwierząt. Zapewniliśmy całodobową opiekę weterynaryjną oraz systematyczne wsparcie dla opiekunów kotów wolno żyjących, m.in. w postaci karmy i mikroczipów. Ważnym uzupełnieniem działań infrastrukturalnych i interwencyjnych były również zajęcia edukacyjne dla dzieci, podczas których promowaliśmy zasady odpowiedzialnej opieki nad zwierzętami domowymi. Całość tych zadań

została zrealizowana w sposób planowy i odpowiedzialny, zarówno pod względem organizacyjnym, jak i finansowym. W tabelach poniżej zamieściliśmy wszystkie najważniejsze informacje.

Tabela 5.7. Opieka nad bezdomnymi psami – dane schroniskowe

Wskaźnik	Wartość / liczba (2024)
Liczba miejsc zakontraktowanych w schronisku	75
Koszt utrzymania miejsc w 2024 r.	325 743,17 zł
Miesięczna stawka za utrzymanie 1 psa	440,00 zł
Stawka za odłowienie i transport 1 psa	350,00 zł
Psy przyjęte do schroniska	32
Psy adoptowane	18
Psy zwrócone właścicielom	9
Psy padłe / uśpione	16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

Tabela 5.8. Zabiegi weterynaryjne i działania populacyjne (2016–2024)

Rok	Sterylizacja / kastrowanie	Usypianie ślepych miotów	Czipowanie	Wydatki ogółem [zł]
2024	432	19	416	136 989,00
2023	344	25	338	100 491,00
2022	337	11	308	78 075,00
2021	475	28	456	126 845,00
2020	460	28	455	110 889,00
2019	441	19	417	112 245,00
2018	452	7	433	121 384,00
2017	338	3	242	114 460,00
2016	281	5	281	108 914,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

Tabela 5.9. Opieka weterynaryjna w związku z wypadkami drogowymi

Rok	Liczba interwencji	Łączny koszt [zł]
2024	27	27 145,00
2023	40	35 058,00
2022	41	
2021	24	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

Tabela 5.10. Zakupy i działania wspierające

Rodzaj działania	Wartość / liczba	Uwagi
Zakup mikroczipów	975 szt.	9 992,00 zł
Zakup karmy dla kotów	1 120 kg	6 888,00 zł
Zajęcia edukacyjne dla dzieci	3 spotkania	210,00 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

5.5. Gospodarka wodociągowa i kanalizacyjna

Za wodę i kanalizację w naszej gminie odpowiada Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w Gołdapi. W sierpniu 2024 roku w spółce nastąpiła zmiana zarządu – nowym prezesem został Krzysztof Polakowski, który zastąpił Jarosława Dzienisa.

Miniony rok nie należał do łatwych pod względem finansowym. Zamiast dużych inwestycji skupiliśmy się na koniecznych naprawach i modernizacjach, które zapewniły dalsze, bezpieczne funkcjonowanie systemu. Wśród najważniejszych działań warto wymienić modernizację stacji mechanicznego oczyszczania ścieków w Gołdapi, zakup nowego serwera komputerowego i modernizację szafy sterowniczej na stacji uzdatniania wody. Wymieniono także zużyte pompy w przepompowniach ścieków oraz zakupiono nowy element sprężający do jednej z dmuchaw w oczyszczalni. Wykonywano również bez wykopową renowację sieci kanalizacyjnej oraz rozpoczęto prace nad dokumentacją instalacji fotowoltaicznych dla ujęcia wody i oczyszczalni. Chociaż nie udało się zrealizować wszystkich planów inwestycyjnych, zrobiliśmy to, co było niezbędne, by mieszkańcy mogli liczyć na stabilne dostawy wody i sprawnie działający system kanalizacyjny. Poniżej przedstawiamy zestawienie danych technicznych, użytkowych i finansowych, które podsumowują zakres działań zrealizowanych w 2024 roku:

Tabela 5.11. Infrastruktura wodociągowo-kanalizacyjna stan 31.12.2024 r.

Element infrastruktury	Rok 2024
Długość sieci wodociągowej z przyłączami	359,0 km
Liczba ujęć wody	7
Długość kanalizacji sanitarnej z przyłączami	145,5 km
Liczba oczyszczalni ścieków	7 (3 434,4 m ³ /dobę)
Liczba przepompowni	67

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

6. Oświata i edukacja

W 2024 roku, jako organ prowadzący szkoły i placówki oświatowe, realizowaliśmy szereg zadań wynikających z ustawy Prawo Oświatowe. Naszym obowiązkiem było przede wszystkim zapewnienie odpowiednich warunków do funkcjonowania tych jednostek. Dbaliśmy o to, aby uczniowie mieli zapewnione bezpieczne i higieniczne warunki nauki, wychowania i opieki. Zadbaliśmy również o dostosowanie warunków edukacyjnych do potrzeb dzieci i młodzieży objętych kształceniem specjalnym, umożliwiając stosowanie odpowiedniej organizacji nauki oraz metod pracy. Prowadziliśmy niezbędne remonty w obiektach szkolnych i realizowaliśmy zadania inwestycyjne służące poprawie infrastruktury oświatowej. Zapewniliśmy placówkom kompleksową obsługę administracyjną, prawną, finansową i organizacyjną. Wyposażyliśmy szkoły w pomoce dydaktyczne oraz sprzęt niezbędny do realizacji programów nauczania, wychowania i profilaktyki, a także do przeprowadzania egzaminów i realizacji zadań statutowych. Wykonywaliśmy również czynności z zakresu prawa pracy wobec dyrektorów szkół i placówek. W 2024 roku pełniliśmy funkcję organu prowadzącego dla siedmiu placówek oświatowych działających na terenie Gminy Gołdap. Były to:

Tabela 6.1. Placówki oświatowe prowadzone przez Gminę Gołdap w 2024 roku

Nazwa placówki	Dyrektor
Przedszkole Samorządowe Nr 1	Jolanta Lipińska (do 31.08.2024), Anna Budzińska (od 01.09.2024)
Szkoła Podstawowa Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. Mikołaja Kopernika w Gołdapi	Sylwia Ostrowska
Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Gołdapi	Iwona Poreda
Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Tadeusza Kościuszki w Gołdapi	Leszek Retel
Szkoła Podstawowa Nr 5 im. Noblistów Polskich w Gołdapi	Bożena Kalinowska
Szkoła Podstawowa w Pogorzeli	Monika Wojtala-Taudul
Szkoła Podstawowa im. Michała Kajki w Grabowie	Irena Łobacz

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

W 2024 roku przeznaczyliśmy na zadania z zakresu oświaty i wychowania **44 827 324,18 zł**. Środki te pokrywały funkcjonowanie przedszkoli, szkół podstawowych oraz żłobków — zarówno prowadzonych

przez Gminę Gołdap, jak i działających jako placówki publiczne oraz niepubliczne. Największą część tych wydatków – **24 561 696,00 zł** (54,79%) – pokryliśmy z subwencji oświatowej. Środki własne budżetu gminy wyniosły **15 576 263,46 zł**, co stanowiło 34,75% całości. Dodatkowo, w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie, przekazaliśmy **384 272,00 zł** (0,86%) ze środków Funduszu Pomocy na wsparcie uczniów przybyłych z tego kraju. Wydatki ponosiliśmy nie tylko na prowadzone przez nas placówki, ale również na te, które funkcjonowały w Gminie Gołdap, lecz były zarządzane przez inne podmioty. W 2024 roku przekazaliśmy łącznie **6 143 127,15 zł** w formie dotacji dla tych placówek, w tym:

- **3 197 543,19 zł** (52,05%) na dotacje dla szkół podstawowych w Boćwinie i Galweciach, prowadzonych przez Fundację Rozwoju Regionu Gołdap,
- **2 802 183,96 zł** (45,61%) na dotacje dla niepublicznych przedszkoli i punktu przedszkolnego,
- **143 400,00 zł** (2,33%) na dotacje dla niepublicznych żłobków.

Dotacje te miały na celu zapewnienie równych szans edukacyjnych oraz dostępu do opieki przedszkolnej i żłobkowej niezależnie od formy organizacyjnej placówki. W przypadku szkół prowadzonych przez Fundację, środki pokrywały zarówno koszty funkcjonowania, jak i zadania realizowane w ramach podstawy programowej. Zestawienie tych placówek — publicznych, ale prowadzonych przez fundację, oraz niepublicznych, które otrzymały wsparcie z budżetu gminy — zawarte jest w tabeli 6.2. „Placówki publiczne i niepubliczne działające na terenie Gminy Gołdap w 2024 roku”. Dzięki temu mieszkańcy gminy mogą łatwo zapoznać się z pełnym obrazem lokalnej sieci edukacyjno-opiekuńczej oraz zakresem jej finansowania ze środków publicznych.

Tabela 6.2. Placówki publiczne i niepubliczne działające na terenie Gminy Gołdap w 2024 roku

Nazwa placówki	Organ prowadzący	Dyrektor
Szkoła Podstawowa w Galweciach	Fundacja Rozwoju Regionu Gołdap	Monika Grzeszczuk
Szkoła Podstawowa w Boćwinie	Fundacja Rozwoju Regionu Gołdap	Alicja Różańska
Przedszkole Niepubliczne „Bajka” (do końca lutego 2024 r.)	Placówka niepubliczna	Teresa Piszczyk
Przedszkole Niepubliczne „Radosne Skrzaty”	Placówka niepubliczna	Paulina Brol
Przedszkole „U Kubusia Puchatka”	Placówka niepubliczna	Elżbieta Baranowska

Nazwa placówki	Organ prowadzący	Dyrektor
Przedszkole „Zuchowa Przygoda”	Placówka niepubliczna	Anna Szulczyńska
Domowy Punkt Przedszkolny „Nibylandia”	Placówka niepubliczna	Anna Jurczyk-Andrzejewska
Niepubliczny Żłobek „Radosne Skrzaty”	Placówka niepubliczna	Paulina Brol
Niepubliczny Żłobek „Bajka” (do końca lutego 2024 r.)	Placówka niepubliczna	Teresa Piszczyk
Niepubliczny Żłobek „U Kubusia Puchatka”	Placówka niepubliczna	Elżbieta Baranowska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

W 2024 roku prowadziliśmy łącznie **110** oddziałów w naszych szkołach i przedszkolu, do których uczęszczało **2 227** dzieci i uczniów. Średnio w jednym oddziale uczyło się **20** osób, co świadczy o względnie równomiernym rozłożeniu liczby uczniów w większości placówek. Największą liczbą uczniów dysponowała Szkoła Podstawowa Nr 3, gdzie do **30** oddziałów uczęszczało **636** uczniów. To średnio ponad **21** uczniów w oddziale, co pokazuje, że placówka ta funkcjonuje stabilnie i w pełni wykorzystuje swoje możliwości organizacyjne. Z kolei najwyższą średnią liczebność zanotowaliśmy w Przedszkolu Samorządowym nr 1, gdzie do **8** oddziałów uczęszczało **205** dzieci – to ponad **25** dzieci na jeden oddział. Pokazuje to, że zapotrzebowanie na wychowanie przedszkolne w Gołdapi jest wysokie, a przedszkole pracuje z dużym obciążeniem. Inną sytuację obserwowaliśmy w placówkach wiejskich, szczególnie w Szkole Podstawowej w Pogorzeli, gdzie średnia liczba uczniów w oddziale wyniosła tylko **7,67**. Może to świadczyć o postępujących zmianach demograficznych oraz o konieczności organizowania klas łączonych.

Wnioski i rekomendacje:

- widzimy wyraźnie, że placówki miejskie pracują przy pełnym obłożeniu, natomiast szkoły w mniejszych miejscowościach borykają się z niską liczbą uczniów;
- w kolejnych latach warto przeanalizować możliwości lepszego dostosowania struktury oddziałów do realnych potrzeb demograficznych, szczególnie w obszarach wiejskich;
- będziemy rozważać rozwiązania, które z jednej strony utrzymają dostępność edukacji lokalnej, a z drugiej pozwolą racjonalnie gospodarować środkami publicznymi.

Tabela 6.3. Liczba oddziałów i wychowanków w placówkach prowadzonych przez Gminę Gołdap w roku szkolnym 2024/2025 (stan na dzień 30 września 2024 r.)

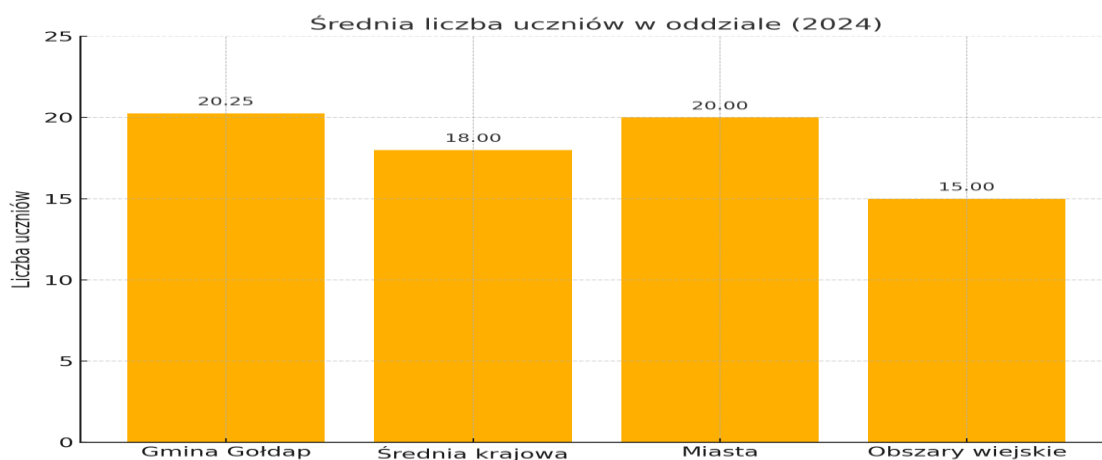
Nazwa placówki	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Średnia liczba uczniów
Przedszkole Samorządowe nr 1	8	205	25,63
SP1	21	470	22,38
SP2	14	263	18,79
SP3	30	636	21,20
SP5	18	444	24,67
SP w Pogorzeli	9	69	7,67
SP w Grabowie	10	140	14,00
Razem	110	2227	20,25

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

We wrześniu 2024 roku naukę w placówkach na terenie naszej gminy rozpoczęło **2 442** uczniów i przedszkolaków, czyli o **77** osób więcej niż rok wcześniej. Cieszy nas ten wzrost, ponieważ pokazuje on, że nasza lokalna oferta edukacyjna cieszy się zaufaniem mieszkańców i odpowiada na ich potrzeby. Na tle danych krajowych nasza sytuacja wygląda stabilnie. Średnia liczba uczniów w oddziale w Gminie Gołdap wyniosła **20,25**, co jest nieco wyższym wynikiem niż średnia krajowa, która kształtuje się na poziomie **18** uczniów. Dla porównania, w miastach średnia wynosi około **20** uczniów na oddział, a na terenach wiejskich około **15**. Szczegółowe dane zawarte są w wykresie nr 6.1.

Oznacza to, że nasze placówki – zarówno w mieście, jak i na terenach wiejskich – działają na poziomie zbliżonym do ogólnopolskich standardów. Zwracamy jednak uwagę na to, że niektóre wiejskie szkoły mają znacząco mniejszą liczbę uczniów w oddziałach, co skłania nas do dalszej refleksji nad kierunkami rozwoju i organizacji lokalnej sieci edukacyjnej.

Wykres 6.1.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

Tabela 6.4. Liczba nauczycieli zatrudnionych wg aktualnych stopni awansu zawodowego w placówkach prowadzonych przez Gminę Gołdap - stan na dzień 30 września 2024 r.

Nazwa placówki	Bez stopnia awansu zawodowego / Początkujący	Mianowani	Dyplomowani	Razem
Przedszkole Samorządowe nr 1	4	5	8	17
SP1	8	4	30	42
SP2	2	4	19	25
SP3	3	19	31	53
SP5	5	10	18	33
SP w Pogorzeli	1	3	8	12
SP w Grabowie	3	0	17	20
Razem	26	45	131	202

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

Na dzień 30 września 2024 roku w placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę Gołdap zatrudnialiśmy **202** nauczycieli. Kadre pedagogiczną tworzyli nauczyciele na różnych etapach ścieżki zawodowej, co zapewniało równowagę między doświadczeniem a świeżym spojrzeniem młodszych pracowników. Wśród zatrudnionych:

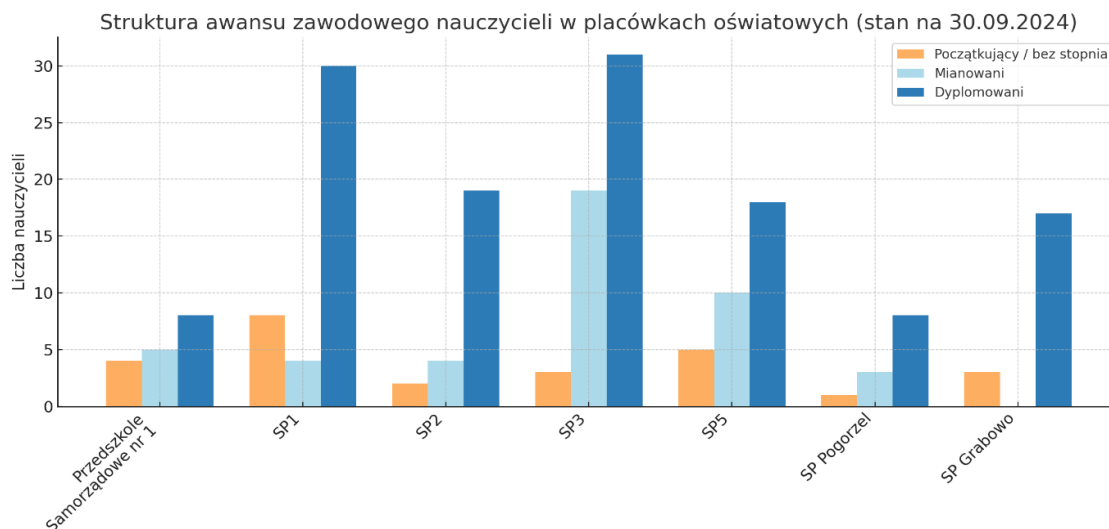
- **131** nauczycieli posiadało stopień nauczyciela dyplomowanego, co stanowiło ponad 64%

całej kadry,

- **45** nauczycieli miało stopień nauczyciela mianowanego,
- **26** osób to nauczyciele bez stopnia awansu zawodowego lub początkujący.

Najliczniejszy zespół pedagogiczny pracował w Szkole Podstawowej Nr 3, gdzie zatrudnialiśmy **53** nauczycieli, w tym aż **31** dyplomowanych. Duży udział doświadczonych nauczycieli odnotowaliśmy również w Szkole Podstawowej Nr 1, gdzie spośród **42** zatrudnionych nauczycieli aż **30** miało najwyższy stopień awansu. Z kolei w Przedszkolu Samorządowym nr 1 oraz w szkołach podstawowych w Pogorzeli i Grabowie większą część zespołu stanowili nauczyciele początkujący lub na niższych stopniach awansu, co wskazuje na proces sukcesji kadrowej i pojawianie się nowych osób w zawodzie. Powyższe dane pokazują, że zróżnicowana struktura awansu zawodowego wśród naszych nauczycieli to dla nas szansa na utrzymanie wysokiego poziomu edukacji przy jednoczesnym wspieraniu rozwoju zawodowego młodszych nauczycieli. Będziemy kontynuować działania sprzyjające podnoszeniu kwalifikacji kadry, jak również dbali o równomierne rozłożenie kompetencji i doświadczenia w poszczególnych placówkach. Aby lepiej zobrazować tę strukturę, przygotowaliśmy wykres nr 2, który przedstawia liczbę nauczycieli na poszczególnych poziomach awansu w każdej z prowadzonych przez nas jednostek.

Wykres 6.2.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

W 2024 roku ponieśliśmy łączne wydatki na funkcjonowanie naszych placówek oświatowych (bez uwzględnienia projektów Erasmus) w wysokości **36 353 776,79 zł**. Środki te przeznaczyliśmy na

bieżące utrzymanie szkół i przedszkola, wynagrodzenia pracowników, zakup materiałów dydaktycznych oraz inne wydatki związane z realizacją obowiązku szkolnego i przedszkolnego. Z naszych danych wynika, że średni roczny koszt kształcenia jednego ucznia w gminnych placówkach wyniósł **16 324,10 zł**. Wartość ta była jednak bardzo zróżnicowana w zależności od lokalizacji szkoły oraz jej wielkości. Najniższy koszt przypadający na jednego ucznia odnotowaliśmy w Szkole Podstawowej Nr 5 – wyniósł on **12 530,26 zł**, co jest efektem dużej liczby uczniów i efektywnego wykorzystania zasobów. Równie korzystne wskaźniki osiągnęliśmy w SP1 i SP3, gdzie koszt na ucznia oscylował wokół **14 500 zł** rocznie. Z kolei najwyższe jednostkowe koszty wystąpiły w Szkole Podstawowej w Pogorzeli (**32 246,06 zł**) oraz w Szkole Podstawowej w Grabowie (**28 436,46 zł**). Było to spowodowane przede wszystkim niewielką liczbą uczniów w tych placówkach, co przy stałych kosztach funkcjonowania znacząco wpływa na wzrost kosztu jednostkowego. W przypadku Przedszkola Samorządowego nr 1 koszt kształcenia jednego dziecka wyniósł **16 537,77 zł**, co odpowiada średniemu poziomowi w skali całej gminy. Ponadto w 2024 roku ponieśliśmy również koszty związane z dowozem uczniów do placówek oświatowych. Wydatki te przedstawiały się następująco:

- zakup biletów miesięcznych – **583 970,26 zł**,
- zwrot kosztów transportu osób z niepełnosprawnościami – **89 917,67 zł**,
- szacunkowy koszt utrzymania busa przystosowanego do przewozu uczniów z niepełnosprawnościami – **33 749,24 zł**.

Powyższe zestawienie pokazało nam, że efektywność kosztowa jest ściśle związana ze skalą działalności placówki, a małe szkoły – mimo swojej wartości dla lokalnych społeczności – generują znacznie wyższe wydatki w przeliczeniu na jednego ucznia. Aby lepiej zobrazować strukturę poniesionych wydatków oraz zróżnicowanie kosztów kształcenia w poszczególnych placówkach, przygotowaliśmy poniższe zestawienie kosztów funkcjonowania szkół i przedszkola w przeliczeniu na jednego ucznia.

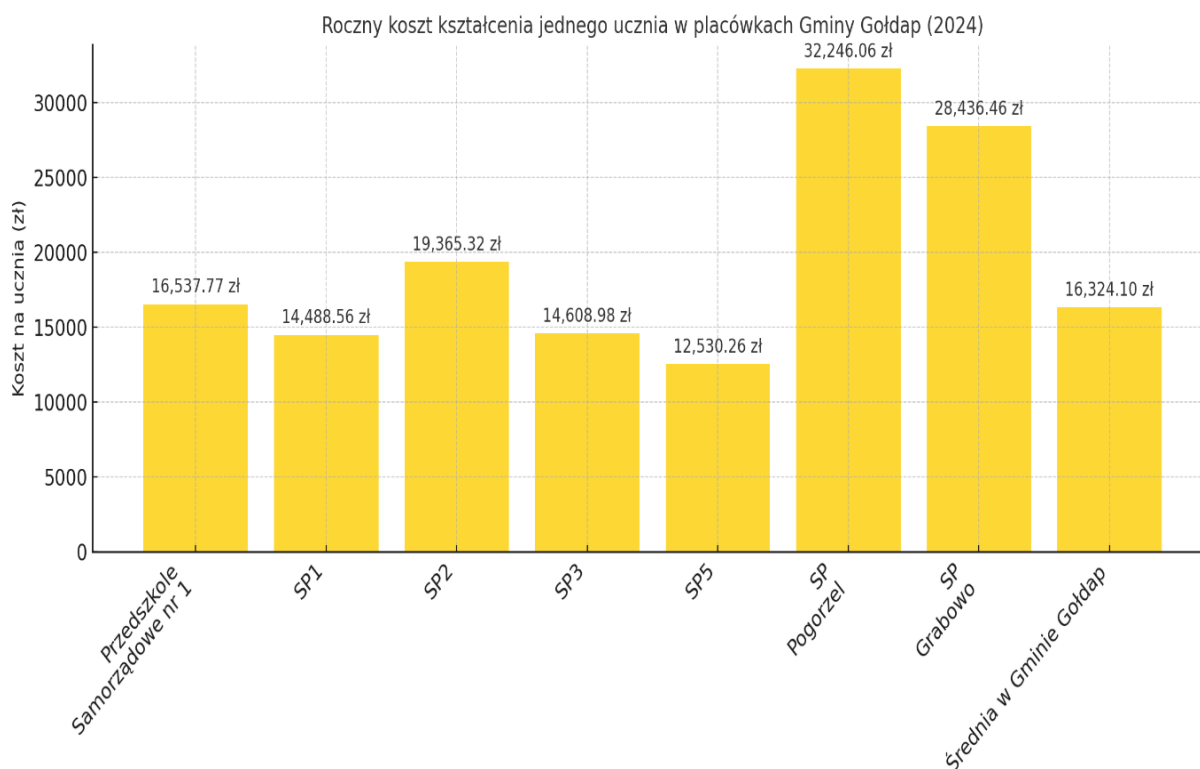
Tabela 6.5. Koszt utrzymania ucznia- stan na dzień 30 września 2024 roku

Nazwa placówki	Wydatki bez projektów Erasmus	Liczba uczniów	Koszt/uczeń/rok
Przedszkole Samorządowe nr 1	3 390 242,46 zł	205	16 537,77 zł
SP1	6 809 625,24 zł	470	14 488,56 zł

Nazwa placówki	Wydatki bez projektów Erasmus	Liczba uczniów	Koszt/uczeń/rok
SP2	5 093 078,30 zł	263	19 365,32 zł
SP3	9 291 314,42 zł	636	14 608,98 zł
SP5	5 563 433,97 zł	444	12 530,26 zł
SP w Pogorzeli	2 224 978,09 zł	69	32 246,06 zł
SP w Grabowie	3 981 104,31 zł	140	28 436,46 zł
Razem	36 353 776,79 zł	2 227	16 324,10 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

Wykres 6.3.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

W 2024 roku zrealizowaliśmy szereg prac remontowych i drobnych inwestycji w szkołach i przedszkolu, które prowadzimy jako gmina. Na ten cel przeznaczaliśmy łącznie **705 143,51 zł**, z czego **536 308,01 zł** pochodziło ze środków własnych gminy, a **168 835,50 zł** udało nam się pozyskać ze źródeł niepublicznych, głównie w formie wsparcia od sponsorów i darczyńców. Największy zakres robót wykonaliśmy w Szkole Podstawowej Nr 2, gdzie całkowita wartość remontów i inwestycji wyniosła

ponad **481 000 zł**. Znaczną część tej kwoty – blisko **149 000 zł** – pozyskaliśmy ze środków zewnętrznych. Dzięki temu możliwe było wykonanie szerszego zakresu prac niż pierwotnie planowaliśmy. W Szkole Podstawowej w Grabowie przeznaczaliśmy na remonty ponad **115 000 zł** ze środków własnych. Inwestycje w tej placówce były niezbędne, by poprawić komfort i bezpieczeństwo uczniów oraz dostosować infrastrukturę do aktualnych potrzeb. W pozostałych szkołach i przedszkolu zakres prac był mniejszy, ale równie istotny – np. w Szkole Podstawowej Nr 5 zainwestowaliśmy ponad **35 000 zł**, a w Szkole Podstawowej Nr 1 ponad **25 000 zł**. W Przedszkolu Samorządowym nr 1 oraz szkołach w Pogorzeli i SP3 prace miały charakter bieżący i dotyczyły przede wszystkim napraw oraz doposażenia. Realizacja tych zadań pokazała, że nawet przy ograniczonych zasobach budżetowych potrafiliśmy skutecznie zadbać o stan techniczny naszych placówek i stworzyć lepsze warunki do nauki i pracy. Pozyskanie środków zewnętrznych było dla nas ważnym wsparciem i zamierzamy kontynuować działania w tym kierunku w kolejnych latach. Szczegółowe dane przedstawione są w tabeli nr 6.6.

Tabela 6.6. Remonty i inwestycje w placówkach szkolnych

Szkoła	Remonty i inwestycje (środki własne/gmina)	Środki pozyskane z innych źródeł	Razem
Przedszkole Samorządowe nr 1	12 880,24 zł	0, 00 zł	12 880,24 zł
SP1	25 007,94 zł	0, 00 zł	25 007,94 zł
SP2	332 453,67 zł	148 835,50 zł	481 289,17 zł
SP3	11 410,52 zł	20 000, 00 zł	31 410,52 zł
SP5	35 831,84 zł	0, 00 zł	35 831,84 zł
SP w Pogorzeli	3 075,00 zł	0, 00 zł	3 075,00 zł
SP w Grabowie	115 648,80 zł	0, 00 zł	115 648,80 zł
RAZEM	536 308,01 zł	168 835,50 zł	705 143,51 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

W 2024 roku skutecznie sięgaliśmy po środki zewnętrzne, które pozwoliły nam wspierać rozwój edukacji, poprawiać infrastrukturę szkolną oraz realizować ciekawe inicjatywy społeczne i programy profilaktyczne. Współpracowaliśmy z wieloma instytucjami – od funduszy wojewódzkich i ministerstw, aż po agendy unijne – i konsekwentnie składaliśmy wnioski o dofinansowanie działań, które służyły naszym uczniom i przedszkolakom. Dzięki temu pozyskaliśmy fundusze na realizację projektów związanych m.in. z ekologią, podróżami edukacyjnymi, promocją czytelnictwa, dożywianiem

dzieci, zakupem pomocy dydaktycznych, modernizacją infrastruktury oraz rozwijaniem kompetencji nauczycieli i uczniów w ramach programów międzynarodowych. Łączna wartość realizowanych zadań przekroczyła **9 000 000 zł**, z czego blisko **4 300 000 zł** stanowiła kwota pozyskanego dofinansowania. To pokazuje, że potrafiliśmy skutecznie wykorzystać dostępne instrumenty wsparcia i przełożyć je na konkretne działania w naszych placówkach. Poniżej przedstawiamy szczegółowe zestawienie programów i projektów, które zrealizowaliśmy przy udziale środków zewnętrznych w 2024 roku.

Tabela 6.7. Dotacje celowe z różnych źródeł oraz realizowane programy rządowe i unijne w szkołach gminnych

Program	Wartość zadania	Kwota dofinansowania	Źródło
„Projekty z Funduszu Ekologii WFOŚiGW”	32 000,00 zł	32 000,00 zł	WFOŚiGW
Dotacja celowa na wychowanie przedszkolne	9 107 734,20 zł	2 151 094,91	WW-M
Wyprawka szkolna- dotacja celowa na zakup podręczników uczniom niepełnosprawnym ze szkół ponadpodstawowych (ZPEW, LO, ZSZ)	9 497,82 zł	9 497,82 zł	WW-M
Dotacja celowa na zakup podręczników, materiałów ćwiczeniowych i edukacyjnych uczniom szkół podstawowych	233 408,49 zł	233 408,49 zł	WW-M
„Podróże z klasą”	204 926,00 zł	170 000,00 zł	MEiN
„Lekcje o finansach”	52 500,00 zł	40 000,00 zł	Ministerstwo Finansów
„Posiłek w szkole i w domu”	100 000,00 zł	80 000,00 zł	WW-M
„Narodowy Program Rozwoju Czytelności”	24 046,32 zł	19 000,00 zł	MEiN
Likwidacja barier w SP2, dostosowanie ciągów komunikacyjnych na I piętrze dla osób niepełnosprawnych.	270 610,00 zł	148 835,50 zł	PFRON
ERASMUS, ERASMUS+	1 371 409,70 zł	1 371 409,70 zł	ŚRODKI UNIJNE

Program	Wartość zadania	Kwota dofinansowania	Źródło
„Aktywna szkoła – sprzęt sportowy dla szkół”	62 353,41 zł	49 846,30 zł	Ministerstwo Sportu i Turystyki
RAZEM		4 305 092,72 zł	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

7. Strategie, projekty i partnerstwa Gminy Gołdap w 2024 roku

W 2024 roku nasze działania były ukierunkowane na kontynuację procesów zapoczątkowanych w latach ubiegłych, które pomimo zmian władz pozostały w realizacji. Utrzymanie długofalowych kierunków rozwoju traktowaliśmy jako wyraz odpowiedzialności instytucjonalnej i poszanowania dla zasad racji stanu Gminy Gołdap. Polityka strategiczna wymaga bowiem stabilności, konsekwencji i ciągłości zarządzania, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań kadencyjnych.

Nasze działania opieraliśmy na przyjętych dokumentach strategicznych i programowych, które wyznaczały kierunki rozwoju lokalnego w perspektywie krótko- i długoterminowej. Szczególną rolę odgrywały cele strategiczne oraz cele operacyjne określone w obowiązujących planach i strategiach, a także zapisy dokumentów sektorowych, które stanowiły punkt odniesienia dla planowania i wdrażania działań gminy.

W ramach przyjętych założeń kontynuowaliśmy aktywność w zakresie uczestnictwa w programach krajowych i europejskich, w tym projektach współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych. Istotnym komponentem tych działań była współpraca z partnerami strategicznymi, zarówno na poziomie lokalnym, jak i ponadlokalnym, obejmująca jednostki samorządu terytorialnego, organizacje społeczne, instytucje publiczne oraz sektor prywatny.

Dokumentem o podstawowym znaczeniu dla planowania rozwoju gminy w dłuższej perspektywie czasowej pozostaje Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Gołdap na lata 2022–2030, przyjęta uchwałą Rady Miejskiej w dniu 26 września 2022 roku. Strategia ta stanowi główny instrument zarządzania strategicznego w gminie, a jej konstrukcja została oparta na zasadach i podejściu funkcjonującym w nauce o zarządzaniu i jakości, w tym na diagnozie społeczno-gospodarczej, analizie SWOT oraz strukturze celów strategicznych i operacyjnych.

Strategia integruje komponenty rozwoju społecznego, gospodarczego, przestrzennego i środowiskowego, dążąc do osiągnięcia nadrzędnego celu, jakim jest zrównoważony rozwój Gminy Gołdap w oparciu o zasoby naturalne i lokalny potencjał społeczno-gospodarczy. Wyznaczone cele strategiczne zostały zgrupowane wokół czterech priorytetowych obszarów: przestrzeni, środowiska, społeczeństwa oraz gospodarki. Dla każdego z nich określono kierunki działań oraz wskaźniki monitorowania efektów.

Strategia pozostaje w pełni zgodna z celami i kierunkami określonymi w Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego „Warmińsko-Mazurskie 2030”, a także spójna z założeniami Strategii Rozwoju Miast Sieci Cittaslow, w której Gmina Gołdap aktywnie uczestniczy. Uwzględnia również powiązania z programami regionalnymi i krajowymi, a jej wdrażanie odbywa się w oparciu o założony system realizacji, z określonymi ramami finansowania oraz mechanizmami ewaluacji. Stanowiąc ramy odniesienia dla lokalnych polityk sektorowych oraz działań inwestycyjnych i społecznych, strategia odgrywa kluczową rolę w zapewnieniu spójności i ciągłości działań rozwojowych w gminie, szczególnie w kontekście nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2021–2027. Strategia zakłada realizację czterech celów strategicznych, odpowiadających czterem obszarom tematycznym: **przestrzeń, środowisko, społeczeństwo i gospodarka**. Cele te stanowią podstawę dla planowania działań rozwojowych oraz opracowywania dokumentów wykonawczych i programów operacyjnych. Dla każdego z obszarów strategicznych wskazano cele operacyjne oraz kierunki działań, tworząc ramę logiczną polityki lokalnej. Przykładowo, dla obszaru przestrzennego przewidziano działania w zakresie poprawy dostępności infrastrukturalnej, a w obszarze środowiskowym – zapisy dotyczące gospodarowania zasobami wodnymi i ochrony klimatu. Obszar społeczny obejmuje kwestie dostępności usług publicznych i integracji społecznej, natomiast gospodarczy koncentruje się na wspieraniu przedsiębiorczości i rozwoju rynku pracy. Wszystkie te komponenty mają charakter planistyczny i ukierunkowują działania podejmowane na poziomie gminy.

W dokumencie strategicznym zaproponowano zestaw wskaźników umożliwiających potencjalne monitorowanie postępów we wdrażaniu strategii. Wskaźniki te obejmują m.in. dane z zakresu demografii, dostępności usług publicznych, ochrony środowiska oraz lokalnej aktywności gospodarczej. Choć wdrożenie pełnego systemu monitoringu wymaga dodatkowych narzędzi analitycznych i organizacyjnych, obecność wskaźników w strategii pozwala na ocenę zgodności podejmowanych działań z celami długoterminowymi. Wskaźniki te mogą również stanowić punkt odniesienia dla projektów współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych. Dotychczas nie została wypracowana

jednolita forma monitorowania realizacji wskaźników strategicznych. Obecnie prowadzimy prace nad stworzeniem systemu monitoringu, który w przyszłości będzie pełnił zarówno funkcję nadzorującą postępy w realizacji celów, jak i funkcję ostrzegawczą w przypadku identyfikacji ewentualnych niezgodności systemowych lub zagrożeń dla spójności procesu wdrażania strategii.

W związku z dynamicznie zmieniającymi się uwarunkowaniami społeczno-gospodarczymi prowadzimy bieżącą analizę potrzeb w zakresie dostosowywania założeń operacyjnych strategii. Aktualizacja poszczególnych działań i kierunków interwencji odbywa się w oparciu o obserwacje trendów demograficznych, gospodarczych i środowiskowych oraz zmieniające się ramy programowe polityki regionalnej i krajowej. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Gołdap na lata 2022–2030 przewiduje możliwość przeprowadzenia średniookresowej oceny postępów realizacji celów strategicznych. W przyszłości, wraz z upływem kolejnych lat wdrażania strategii, rozważymy przygotowanie raportu ewaluacyjnego, który pozwoli na ocenę skuteczności podejmowanych działań oraz dostosowanie kierunków rozwoju do zmieniających się warunków zewnętrznych.

Strategia uwzględnia również powiązania z tzw. **Obszarami Strategicznej Interwencji (OSI)**, których wyznaczenie pozwala na kierowanie wsparcia rozwojowego w sposób bardziej precyzyjny. W przypadku Gminy Gołdap istotne znaczenie mają zarówno OSI wskazane na poziomie regionalnym (np. Miasta Cittaslow, subregion EGO), jak i OSI zdefiniowane lokalnie, obejmujące m.in. obszary uzdrowiskowe, rewitalizacyjne, przedsiębiorczości oraz terenów narażonych na marginalizację społeczną i przestrzenną. Wskazanie tych obszarów w strategii zwiększa spójność polityki lokalnej z dokumentami programowymi szczebla wojewódzkiego oraz umożliwia lepsze dopasowanie planowanych przedsięwzięć do priorytetów funduszy europejskich.

7.1. Wsparcie Gmin Pogranicza

W 2024 roku Stowarzyszenie Warmińsko-Mazurskich Gmin Pogranicza podpisało z Województwem Warmińsko-Mazurskim porozumienie terytorialne obejmujące cztery przedsięwzięcia strategiczne, planowane do realizacji w ramach programu regionalnego „Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021–2027”. Gmina Gołdap aktywnie uczestniczyła w działaniach stowarzyszenia, współtworząc następujące projekty:

- **„Młodzi Kreatywni”** – projekt edukacyjny skierowany do dzieci, młodzieży szkolnej oraz nauczycieli z gmin Pogranicza. Projekt zakłada organizację zajęć rozwijających, wyrównawczych

i terapeutycznych, prowadzenie szkoleń dla nauczycieli oraz doposażenie szkół w nowoczesne pomoce dydaktyczne. Przewidziano także tworzenie przyjaznych, dostępnych przestrzeni edukacyjnych dla wszystkich uczniów.

- **„Ludowy Uniwersytet Pogranicza”** – projekt strategiczny, którego celem jest umożliwienie osobom dorosłym zdobywania kompetencji społecznych, kulturowych i zawodowych w trybie pozaformalnym, z uwzględnieniem tradycji oraz bogactwa kulturowego lokalnych społeczności.
- **„Rozwój usług społecznych na terenie Pogranicza”** – projekt skoncentrowany na rozwoju usług społecznych w gminach Pogranicza, ze szczególnym uwzględnieniem lokalnych potrzeb społecznych i demograficznych.
- **„Zielone Pogranicze”** – projekt inwestycyjny obejmujący termomodernizację budynków użyteczności publicznej, w celu zmniejszenia kosztów zużycia energii cieplnej i elektrycznej, przy zachowaniu sprawności technicznej urządzeń i poprawie efektywności zarządzania gospodarką energetyczną.

7.2. Programy realizowane w 2024 roku

W 2024 roku Gmina Gołdap realizowała dwa kluczowe programy własne:

- Program współpracy Gminy Gołdap z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Program ten został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Gołdapi z dnia 29 listopada 2023 roku i obowiązywał przez cały 2024 rok. Jego celem było wspieranie działalności organizacji społecznych oraz promowanie aktywności obywatelskiej.
- Program „Weterani są wśród nas – Gołdap przyjazna Weteranom”, przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Gołdapi z dnia 6 maja 2019 roku. Program ten realizowany był w trybie ciągłym i skierowany do weteranów, oferując im wsparcie i integrację ze społecznością lokalną.

7.3. Przynależność do organizacji krajowych i międzynarodowych

Gmina Gołdap jest aktywnym członkiem wielu organizacji krajowych i międzynarodowych, co umożliwia wymianę doświadczeń, realizację wspólnych inicjatyw oraz uczestnictwo w programach partnerskich. W 2024 roku gmina była członkiem następujących organizacji:

- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lider w EGO” – przystąpienie na podstawie uchwały nr XLIII/263/2006, zmienionej uchwałą nr XXXIII/273/2021.
- Stowarzyszenie powiatów, miast i gmin Ełk–Gołdap–Olecko – na mocy uchwały nr X/77/2003.
- Związek Międzygminny „Gospodarka Komunalna” w Ełku – uchwała nr XXXII/198/2005 oraz uchwała nr IX/58/2024 dotycząca reprezentacji w zgromadzeniu związku.
- Fundacja Ochrony Wielkich Jezior Mazurskich – przystąpienie na mocy uchwały nr IV/21/2015 oraz aktualizacja przedstawiciela uchwałą nr XXXIII/274/2021.
- Międzynarodowe Stowarzyszenie „Cittaslow – Międzynarodowa Sieć Dobrego Życia” – uchwała nr XXX/192/2012.
- Stowarzyszenie „Polskie Miasta Cittaslow” – uchwała nr V/32/2015.
- Fundacja Rozwoju Regionu Gołdap – przystąpienie na mocy uchwały nr XXIII/192/1997 jako fundator.
- Związek Miast Polskich – przystąpienie uchwałą nr VI/37/90 oraz wybór delegata uchwałą nr III/21/2024.
- Stowarzyszenie Uzdrowisk Warmii i Mazur – uchwała nr V/44/2019.
- Stowarzyszenie Warmińsko-Mazurskich Samorządów Pogranicza – przystąpienie uchwałą nr LIX/435/2022, zmienioną uchwałą nr XVI/94/2024.

7.4. Współpraca międzynarodowa

Gmina Gołdap kontynuuje aktywną współpracę międzynarodową w oparciu o podpisane umowy partnerskie z miastami:

- **Sakiai (Litwa)** – umowa z dnia 18 lutego 1995 roku,
- **Givat Shmuel (Izrael)** – umowa z dnia 13 kwietnia 1997 roku,
- **Stade (Niemcy)** – umowa z dnia 24 marca 1998 roku.

W ramach współpracy w 2024 roku Gmina Gołdap realizowała projekt „Gołdap i Sakiai – wymiana kulturalna partnerskich miast”, który uzyskał dofinansowanie w wysokości 7 000 zł w ramach konkursu „WM dla WM. Wsparcie Współpracy Międzynarodowej JST w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 roku”. W maju 2024 roku młodzież z Sakiai (Litwa) odwiedziła Gołdap, uczestnicząc w warsztatach taneczno-akrobatycznych oraz występując podczas uroczystości z okazji 454. urodzin Gołdapi. Wspólne występy i zajęcia były również związane z obchodami 20-lecia wstąpienia Polski

i Litwy do Unii Europejskiej oraz Rokiem Immanuela Kanta na Warmii i Mazurach. Jesienią 2024 roku młodzież polska i litewska spotkała się ponownie podczas warsztatów organizowanych w Sakiai, a efekty współpracy zostały zaprezentowane na wystawie fotograficznej. Ponadto w 2024 roku Gmina Gołdap, we współpracy z Druskiennikami (Litwa) i Augustowem (Polska), opracowywała projekt „Partnerstwo Uzdrowisk dla rozwoju pogranicza”. Projekt ten, złożony w ramach Programu Interreg VI-A Litwa-Polska 2021–2027, został zatwierdzony do realizacji. Jego celem jest budowa wspólnej marki uzdrowisk pogranicza polsko-litewskiego oraz realizacja inwestycji wspierających rozwój turystyki zdrowotnej w regionie.

W 2024 roku konsekwentnie realizowaliśmy działania ukierunkowane na rozwój społeczno-gospodarczy Gminy Gołdap, opierając się na założeniach przyjętych dokumentów strategicznych oraz możliwościach, jakie oferowały programy krajowe i europejskie. Utrzymanie ciągłości procesów strategicznych pozwoliło nam nie tylko na wdrażanie lokalnych polityk publicznych, ale również na aktywne uczestnictwo w inicjatywach partnerskich, zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym.

Rozwijaliśmy współpracę w ramach struktur organizacji regionalnych i ponadregionalnych, a także realizowaliśmy i przygotowywaliśmy projekty mające na celu wzmacnianie potencjału naszej gminy w różnych obszarach – edukacji, usług społecznych, ochrony środowiska czy promocji zdrowego stylu życia. Szczególne znaczenie miała dla nas współpraca w ramach Stowarzyszenia Warmińsko-Mazurskich Gmin Pogranicza oraz dalsze umacnianie więzi partnerskich z miastami z Litwy, Niemiec, Izraela i Grecji.

Nasze działania były podporządkowane nadrzędnej zasadzie zrównoważonego rozwoju oraz dążeniu do zwiększenia atrakcyjności i jakości życia mieszkańców Gminy Gołdap, przy jednoczesnym wykorzystaniu dostępnych narzędzi wsparcia i budowaniu trwałych partnerstw. W nadchodzących latach zamierzamy kontynuować tę politykę, wzmacniając efektywność wdrażanych przedsięwzięć oraz dostosowując nasze działania do zmieniających się uwarunkowań społecznych, gospodarczych i środowiskowych.

8. Programy społeczne i profilaktyka uzależnień

8.1. Pomoc społeczna w Gminie Gołdap w 2024 roku

W 2024 roku w Gminie Gołdap kontynuowaliśmy nasze działania na rzecz mieszkańców, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej. Poprzez Ośrodek Pomocy Społecznej udzieliliśmy wsparcia łącznie **1482** osobom, co oznacza niewielki wzrost w porównaniu z rokiem 2023, kiedy to pomoc uzyskało **1421** mieszkańców. Pomoc była udzielana zarówno w formie świadczeń pieniężnych (**1766** świadczeń), jak i niepieniężnych (**63 585** świadczeń), takich jak posiłki, usługi opiekuńcze, skierowania do domów pomocy społecznej czy praca socjalna. Najwięcej wsparcia trafiło do osób borykających się z ubóstwem, bezrobociem, niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą. Wsparcie kierowaliśmy także do rodzin wielodzietnych, samotnych rodziców, osób doznających przemocy domowej i tych, którzy wychodzili z izolacji penitencjarnej. W porównaniu do roku poprzedniego, zmniejszyła się liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych (z 269 do **266**), natomiast liczba osób objętych świadczeniami niepieniężnymi również uległa lekkiej redukcji (z 583 do **540**). Największy spadek zaobserwowaliśmy w liczbie rodzin korzystających z tej formy wsparcia – z 348 do **312**.

Zauważyliśmy, że dominującą formą pomocy pozostaje wsparcie niepieniężne, przy czym usługi opiekuńcze w 2024 roku świadczyliśmy na rzecz **74** osób (wzrost o **6** osób w stosunku do 2023 r.). Wsparcie dla osób starszych realizowaliśmy m.in. poprzez program "Opieka 75+", którego adresatami były osoby powyżej 75. roku życia. Wzrosła liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego (z 5 do **18** rodzin), a także rodzin objętych interwencją kryzysową – w 2023 roku takich przypadków nie było, natomiast w 2024 roku wsparliśmy **69** rodzin w sytuacji nagłego kryzysu życiowego. Nadal dysponowaliśmy tylko jednym asystentem rodziny, który objął opieką **16** rodzin (w 2023 roku było ich 18). Choć liczba wspieranych rodzin uległa lekkiej redukcji, nie zrezygnowaliśmy z indywidualnego podejścia i pracy opartej na zaufaniu oraz systematycznym kontakcie. W 2024 roku przeprowadziliśmy także 2 kontrakty socjalne – formę pracy z rodziną mającą na celu długofalową zmianę sytuacji życiowej. Zwiększyła się liczba osób długotrwale korzystających ze wsparcia (z 435 do **453**), co oznacza, że pomimo starań wielu mieszkańców wciąż potrzebuje regularnej i systematycznej pomocy. Wskaźnik pracy socjalnej wzrósł do **85,17%**, co oznacza, że coraz więcej rodzin, którym przyznano świadczenie, było jednocześnie objętych pracą socjalną – to efekt wzmocnienia podejścia aktywizującego, a nie tylko interwencyjnego. Wzrost środków na świadczenia pieniężne z 832 009,58 zł w 2023 r. do **1 064 598,66 zł** w 2024 r. zwiększył nasze możliwości reagowania na

najtrudniejsze sytuacje materialne mieszkańców. Z dodatku mieszkaniowego skorzystało **578** gospodarstw domowych, a z dodatku energetycznego – aż **1458** rodzin, co świadczy o rosnącej potrzebie wsparcia w zakresie kosztów utrzymania mieszkania. Wszystkie nasze działania realizowaliśmy z myślą o tym, aby żadna osoba nie została pozostawiona sama sobie. Stawialiśmy na wsparcie bliskie, łączące rzetelną pomoc z empatią i zrozumieniem, reagujące na realne potrzeby społeczności lokalnej. Aby lepiej zrozumieć skalę działań podejmowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołdapi, przygotowaliśmy zestawienie wybranych wskaźników za lata 2023 i 2024. W tabeli przedstawiliśmy nie tylko wartości liczbowe z obu lat, ale również wyliczyliśmy różnice i procentową skalę zmian. Dzięki temu możemy łatwiej dostrzec, które obszary wsparcia się rozwinęły, a gdzie odnotowaliśmy spadki. Taka forma prezentacji pozwala trafniej ocenić kierunki, w jakich zmieniają się potrzeby mieszkańców oraz skuteczność prowadzonych działań.

Tabela 8.1. Porównanie danych OPS: rok 2023 i 2024 z różnicami i procentowymi zmianami

Wskaźnik	2023	2024	Różnica (2024-2023)	Zmiana (%)
Liczba osób objętych pomocą	1421	1482	+61	+4,3%
Świadczenia pieniężne (liczba)	1824	1766	-58	-3,2%
Świadczenia niepieniężne (liczba)	71599	63585	-8014	-11,2%
Osoby korzystające ze świadczeń pieniężnych	269	266	-3	-1,1%
Osoby korzystające ze świadczeń niepieniężnych	583	540	-43	-7,4%
Rodziny korzystające ze świadczeń niepieniężnych	348	312	-36	-10,3%
Usługi opiekuńcze	68	74	+6	+8,8%
Rodziny w poradnictwie specjalistycznym	5	18	+13	+260,0%
Rodziny w interwencji kryzysowej	0	69	+69	+0,0%
Asystentura rodzin (liczba rodzin)	18	16	-2	-11,1%
Liczba kontraktów socjalnych	0	2	+2	+0,0%

Wskaźnik	2023	2024	Różnica (2024-2023)	Zmiana (%)
Osoby długotrwale korzystające z pomocy	435	453	+18	+4,1%
Świadczenia pieniężne - wartość (zł)	832009.58	1064598.66	+232589.08	+28,0%

Źródło: opracowanie własne.

8.2. Budżet obywatelski

W 2024 roku nie przeprowadziliśmy budżetu obywatelskiego. Jednocześnie podjęliśmy działania, które pozwolą wzmocnić rolę mieszkańców w procesach współdecydowania o lokalnych priorytetach.

W ramach budżetu obywatelskiego na rok 2025 zaplanowaliśmy zwiększenie puli środków, co umożliwi realizację większej liczby inicjatyw zgłaszanych oddolnie. W ten sposób chcemy jeszcze mocniej wspierać aktywność obywatelską oraz rozwijać dialog społeczny w naszej gminie.

8.3. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

W latach 2023–2026 realizowaliśmy w naszej gminie Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Przyjęliśmy go pod koniec 2022 roku, a jego głównym celem było przeciwdziałanie uzależnieniom i wspieranie osób, które potrzebują pomocy – niezależnie od wieku i sytuacji życiowej. Nasze działania miały kilka ważnych kierunków. Przede wszystkim staraliśmy się ograniczyć skutki nadużywania alkoholu i narkotyków. Dbaliśmy o to, żeby wzrastała świadomość społeczna dotycząca uzależnień, i rozwijaliśmy współpracę między osobami oraz instytucjami zaangażowanymi w pomoc. W ciągu 2024 roku udało nam się dotrzeć do szerokiego grona mieszkańców. W różnego rodzaju programach uczestniczyło:

- ponad **6 000** uczniów,
- prawie **600** nauczycieli i wychowawców,
- niemal **2 700** rodziców.

Na realizację tych działań przeznaczyliśmy ponad **374 000 zł** z budżetu gminy.

Przykłady programów profilaktycznych zrealizowanych w ramach Programu w roku 2024:

- Program **„Przyjaciele Zippiego”**.

We współpracy z Fundacją „Bez Granic” zorganizowaliśmy zajęcia dla dzieci, rodziców i nauczycieli w ramach rekomendowanego programu „Przyjaciele Zippiego”. Przez trzy miesiące – od września do grudnia – uczestnicy uczyli się, jak radzić sobie z emocjami, jak budować dobre relacje i jak wspierać się nawzajem. Warsztaty dla rodziców pozwoliły im lepiej zrozumieć emocje dzieci i to, jak im pomagać w trudnych sytuacjach. Sfinansowaliśmy ten projekt z budżetu gminy w kwocie **5 070 zł**.

- Projekt **„Chcemy żyć zdrowo, długo, bez nałogów”**.

Ten projekt poprowadziła Biblioteka Publiczna w Gołdapi. Uczestnicy brali udział w warsztatach z terapeutką ajurwedyjską, zajęciach sportowych, a także w konkursie „Origami życia”. Kupiliśmy też materiały profilaktyczne – książki i filmy. Projekt objął 240 osób i został dofinansowany kwotą **6 050 zł**. W 2024 roku, podobnie jak w latach wcześniejszych, wspieraliśmy wszystkich, którzy naprawdę potrzebowali pomocy. W 2024 roku nadal aktywnie prowadziliśmy Punkt Informacyjno-Konsultacyjny w Centrum Dydaktyczno-Szkoleniowym. To właśnie tu, bez zbędnej biurokracji i w atmosferze zaufania mieszkańcy Gołdapi mogli porozmawiać ze specjalistą psychoterapii uzależnień lub skorzystać z pomocy prawnej. Porównując dane z dwóch ostatnich lat, zauważyliśmy pewne istotne zmiany, które mogą wskazywać na przesunięcie problemów społecznych z uzależnień w stronę przemocy i kryzysów rodzinnych. W ciągu całego 2024 roku udzieliliśmy **498** porad dla osób z różnych grup potrzebujących wsparcia. W porównaniu do roku 2023, kiedy udzieliliśmy 496 porad, liczba spotkań nieznacznie wzrosła. Jednak to, co się zmieniło, to profil osób, które szukały pomocy. W 2024 roku odnotowaliśmy zgłoszenia od **16** osób z problemem alkoholowym, co stanowi zaledwie jedną trzecią liczby osób, które szukały u nas pomocy w 2023 roku – wtedy było ich aż 48. Spadek liczby osób z problemem narkotykowym był jeszcze bardziej wyraźny – z 15 osób w 2023 roku do **0** w 2024.

W 2024 roku członkowie rodzin osób uzależnionych – w tym osoby współuzależnione i Dorosłe Dzieci Alkoholików – skorzystali z naszej pomocy **152** razy. Rok wcześniej tych porad było 175, co może sugerować lekki spadek zaangażowania tej grupy lub większą skuteczność wcześniejszych działań wspierających. W 2024 roku udzieliliśmy **117** porad osobom doświadczającym przemocy domowej, co pokazuje, że problem ten nadal pozostaje poważnym wyzwaniem społecznym. Rok wcześniej takich porad było 140, co oznacza, że skala potrzeb wsparcia w tym zakresie wciąż utrzymuje się na

podobnym, wysokim poziomie. Choć liczba porad nieznacznie spadła, wszystko wskazuje na to, że problem przemocy domowej nadal wymaga naszej pełnej uwagi i wsparcia. Co szczególnie niepokojące – liczba osób stosujących przemoc domową wzrosła z 10 do **42**.

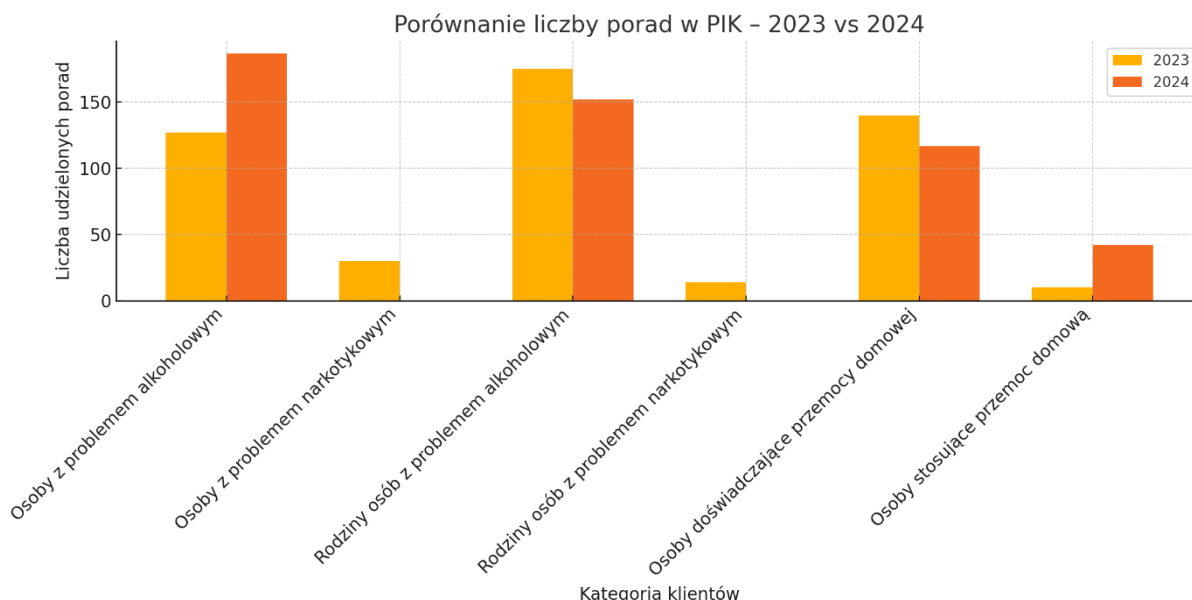
Rok 2024 pokazał, że choć uzależnienia wciąż są obecne w naszej społeczności, coraz więcej osób mierzy się z problemami o charakterze emocjonalnym i społecznym – takimi jak przemoc, współuzależnienie czy trudności w relacjach rodzinnych. Naszym zadaniem było (i nadal jest) tworzenie bezpiecznej przestrzeni, w której każdy – niezależnie od sytuacji – może znaleźć fachowe wsparcie. Punkt Informacyjno-Konsultacyjny pozostaje jednym z najważniejszych narzędzi w gminnym systemie pomocy – i jesteśmy dumni, że co roku korzysta z niego kilkaset osób. Poniżej przedstawiamy porównanie liczbowe w latach 2023-2024.

Tabela 8.2. Porównanie liczby porad udzielonych w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym – 2023 vs 2024

Kategoria klientów	Liczba porad 2023	Liczba porad 2024	Różnica (2024–2023)	Zmiana (%)
Osoby z problemem alkoholowym	127	187	60	47,2%
Osoby z problemem narkotykowym	30	0	-30	-100,0%
Rodziny osób z problemem alkoholowym	175	152	-23	-13,1%
Rodziny osób z problemem narkotykowym	14	0	-14	-100,0%
Osoby doświadczające przemocy domowej	140	117	-23	-16,4%
Osoby stosujące przemoc domową	10	42	32	320,0%

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 8.1.

Źródło: opracowanie własne.

Pracowała z nami Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Komisja liczyła siedem osób i działała w trzech zespołach:

- zajmujących się leczeniem,
- kontrolą punktów sprzedaży alkoholu,
- przeciwdziałaniem przemocy.

Regularnie przeprowadzaliśmy kontrole i dbaliśmy o to, by sprzedaż alkoholu odbywała się zgodnie z przepisami. Wszystkie nasze działania były jawne – informacje o nich regularnie publikowaliśmy w Biuletynie Informacji Publicznej. Realizując Gminny Program Profilaktyki, korzystaliśmy ze środków pochodzących z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych. Te pieniądze trafiały bezpośrednio do budżetu naszej gminy i – zgodnie z przepisami – mogły być przeznaczone wyłącznie na działania związane z profilaktyką i przeciwdziałaniem uzależnieniom. W 2024 roku na terenie naszej gminy odnotowaliśmy wyraźny wzrost wartości sprzedaży napojów alkoholowych. Przekroczyliśmy próg **32 000 000 zł**, co oznacza, że w porównaniu do roku poprzedniego wydaliśmy na alkohol o ponad **6 000 000 zł** więcej. Ten wzrost nie był przypadkowy – zauważyliśmy kilka istotnych zjawisk, które mogły na to wpłynąć. Najwięcej pieniędzy mieszkańcy i turyści zostawili w punktach sprzedaży napojów do 4,5% alkoholu – czyli głównie piwa. Na ten rodzaj alkoholu wydano ponad **17 600 000 zł**, co stanowiło ponad połowę całej sprzedaży. Porównując do roku 2023, było to o ponad **3 500 000 zł**

więcej – co może świadczyć zarówno o większym spożyciu, jak i wzroście cen lub zwiększonym ruchu turystycznym. Wzrost sprzedaży odnotowaliśmy również w kategorii napojów wysokoprocentowych (powyżej 18%). W 2024 roku wydano na nie blisko **12 000 000 zł** – o ponad **2 400 000 zł** więcej niż w roku poprzednim. Nieco mniejszy udział w rynku miały napoje o zawartości alkoholu pomiędzy 4,5% a 18% (z wyłączeniem piwa), ale i tu zauważyliśmy wzrost – do 2 600 000 zł. Jednym z powodów rosnącej sprzedaży alkoholu mogła być również zwiększona dostępność alkoholu.

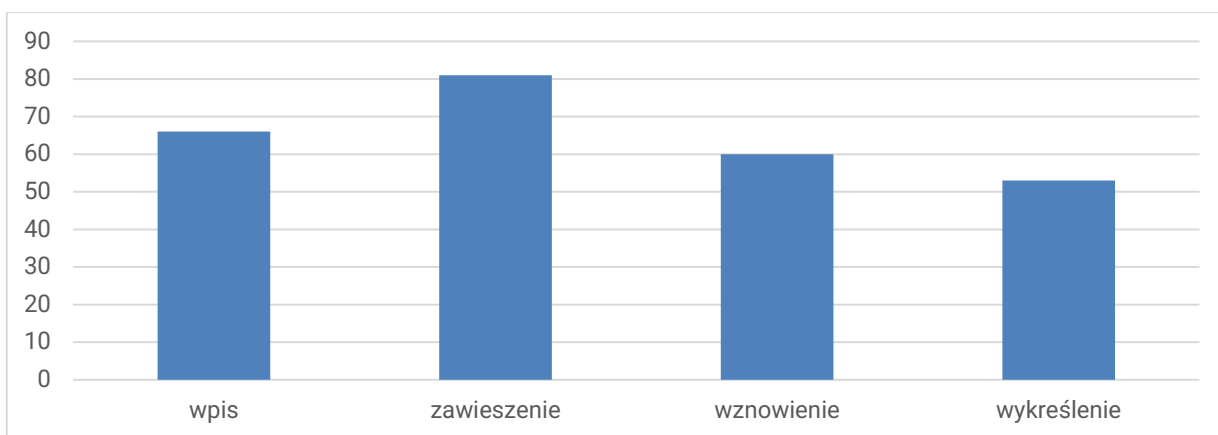
W 2024 roku w gminie funkcjonowało **31** sklepów i **19** lokali gastronomicznych, które miały pozwolenie na sprzedaż alkoholu – o jeden więcej w każdej z tych kategorii w porównaniu do roku 2023. Zwiększyła się też liczba wydanych zezwoleń – szczególnie widocznie wśród sklepów. W 2024 roku wydaliśmy **21** zezwoleń na sprzedaż poza miejscem konsumpcji (czyli w sklepach), podczas gdy rok wcześniej było ich tylko 7. W lokalach gastronomicznych liczba zezwoleń była stabilna (2024: **8** zezwoleń, 2023: 11 zezwoleń), ale warto zauważyć, że w obu przypadkach najwięcej koncesji dotyczyło piwa i napojów niskoprocentowych.

Rok 2024 pokazał, że sprzedaż alkoholu w naszej gminie była znacznie wyższa niż rok wcześniej – zarówno pod względem wartości, jak i liczby miejsc, gdzie można było go kupić. Trudno dziś jednoznacznie stwierdzić, czy to efekt większego spożycia, inflacji, większej liczby turystów, czy może zmieniających się zwyczajów społecznych. Jedno jest pewne – te dane są dla nas cenną wskazówką. Pozwalają lepiej planować działania profilaktyczne, analizować trendy i skuteczniej odpowiadać na potrzeby mieszkańców. Widzimy, że wraz ze wzrostem sprzedaży rośnie również odpowiedzialność samorządu, by rozwijać ofertę edukacyjną, wspierać osoby zmagające się z uzależnieniami i wzmacniać profilaktykę – szczególnie wśród dzieci i młodzieży.

9. Działalność gospodarcza i rynek pracy

W minionym roku przyglądaliśmy się uważnie aktywności gospodarczej mieszkańców naszej gminy. Obserwując liczbę rejestrowanych działalności, zmiany we wpisach do CEIDG oraz strukturę wiekową i branżową przedsiębiorców, mogliśmy lepiej zrozumieć lokalne potrzeby i tendencje rozwoju gospodarczego. Poniżej prezentujemy zestawienia i analizę zebranych danych. Przedstawiliśmy dane dotyczące działań podejmowanych przez przedsiębiorców w 2024 roku, na podstawie wniosków złożonych do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG).

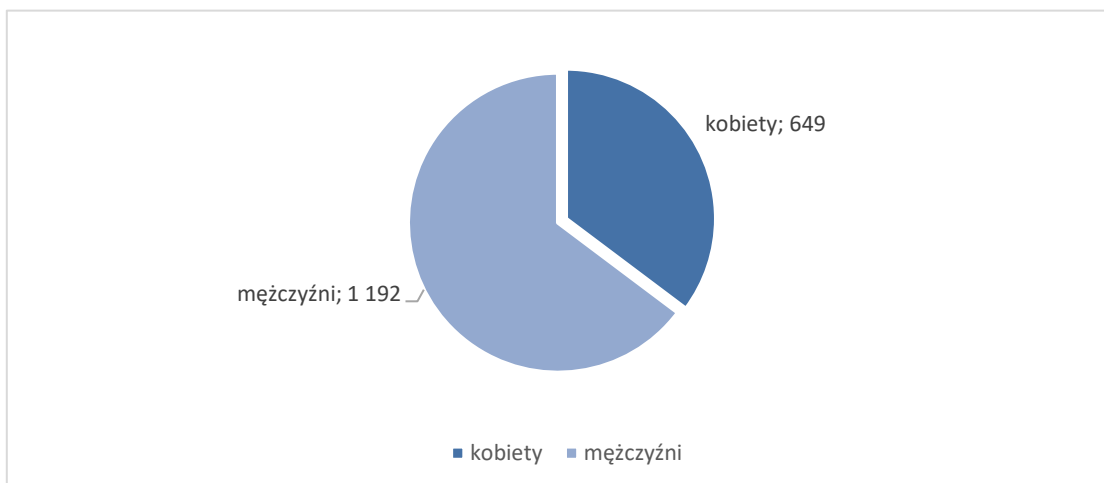
Wykres 9.1. Czynności związane z CEIDG

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CEIDG.

Zarejestrowaliśmy **426** wniosków, z czego **66** dotyczyło założenia działalności, natomiast **53** zakończenia działalności gospodarczej. Największą grupę stanowiły wnioski dotyczące zmian w już istniejących wpisach (**163**), co mogło świadczyć o dużej elastyczności i dopasowywaniu się przedsiębiorców do zmieniających się warunków prowadzenia działalności. Odnotowaliśmy także **81** przypadków zawieszenia oraz **60** wznowień działalności, co sugerowało, że część firm funkcjonowała w sposób sezonowy lub dostosowywała swoją aktywność do bieżących potrzeb rynku. Zestawiliśmy również dane dotyczące struktury przedsiębiorców działających na terenie Gminy Gołdap według płci. Dane te pozwoliły nam przyrzeć się, kto faktycznie tworzył lokalną przedsiębiorczość.

Wykres 9.2. Przedsiębiorcy na terenie Gminy Gołdap według płci

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CEIDG.

Zauważyliśmy, że przedsiębiorczość w naszej gminie była rozwijana zarówno przez kobiety, jak i mężczyzn, choć nadal dominowali mężczyźni. Równocześnie obserwowaliśmy coraz bardziej widoczną aktywność gospodarczą kobiet, co uznajemy za pozytywny kierunek zmian. Warto wspierać działania, które ułatwiają rozwój kobiecej przedsiębiorczości na poziomie lokalnym. Poniżej zaprezentowaliśmy strukturę wiekową osób prowadzących działalność gospodarczą na terenie naszej gminy. To zestawienie pozwoliło nam lepiej zrozumieć, która grupa wiekowa była najbardziej aktywna w tworzeniu i prowadzeniu firm.

Tabela 9.1. Przedsiębiorcy ze względu na wiek

Wiek	Liczba	Wiek	liczba
Do 20 lat	4	51-60	375
21-30	89	61-70	317
31-40	418	71-80	120
41-50	490	81 i więcej	28

Źródło: opracowanie własne.

Najliczniejszą grupę stanowili przedsiębiorcy w wieku **41–50 lat (490 osób)** oraz **31–40 lat (418 osób)**. Nieco mniej aktywni byli mieszkańcy w przedziale **51–60 lat (375 osób)** i **61–70 lat (317 osób)**. Niewielki udział młodych przedsiębiorców (do **30.** roku życia – tylko **93** osoby) pokazał, że młode osoby rzadziej decydowały się na prowadzenie własnego biznesu. Może to wynikać z trudności w rozpoczęciu działalności, braku kapitału startowego lub braku dostępu do wiedzy i wsparcia doradczego. Dostrześliśmy w tym zakresie przestrzeń do podjęcia lokalnych działań wspierających przedsiębiorczość młodzieży. Zgromadziliśmy również dane na temat najczęściej wybieranych obszarów działalności gospodarczej. Przedstawione poniżej branże cieszyły się największym zainteresowaniem wśród lokalnych przedsiębiorców. Gmina Gołdap posiada silny trzon przedsiębiorców w wieku produkcyjnym – najbardziej aktywnym zawodowo i ekonomicznie. Jednocześnie niski udział młodych (do 30 lat – tylko 93 osoby) może wskazywać na:

- brak atrakcyjnych mechanizmów wspierania młodej przedsiębiorczości,
- odpływ młodych ludzi do większych ośrodków miejskich,
- konieczność wzmocnienia działań z zakresu edukacji przedsiębiorczej i mentoringu biznesowego.

Najwięcej działalności gospodarczych prowadzono w sektorze budowlanym, w tym:

- wykonywanie robót wykończeniowych – **421** podmiotów,
- posadzkarstwo, tapetowanie i oblicowywanie ścian – **380** podmiotów,
- zakładanie stolarki budowlanej – **377** podmiotów,
- malowanie i szklenie – **374** podmioty.

Oprócz tego, przedsiębiorcy często wybierali działalność związaną ze sprzedażą detaliczną, w szczególności:

- sprzedaż wysyłkową i internetową – **183** podmioty,
- sprzedaż poza siecią sklepową, np. na targowiskach – **154** podmioty,
- sprzedaż w niewyspecjalizowanych sklepach – **140** podmiotów.

Zaobserwowaliśmy, że lokalna gospodarka oparta była przede wszystkim na mikro przedsiębiorczości w sektorze budowlanym. Taki stan rzeczy mógł wynikać z trwających inwestycji publicznych i prywatnych, rosnącego zapotrzebowania na usługi remontowo-budowlane oraz stosunkowo niskiego progu wejścia do tej branży. Jednocześnie dostrzegliśmy coraz większy udział działalności związanych ze sprzedażą internetową, co świadczyło o postępującej cyfryzacji i transformacji kanałów sprzedażowych. Był to sygnał, że lokalni przedsiębiorcy zaczęli coraz śmielej korzystać z możliwości oferowanych przez e-commerce.

W związku z tym widzimy potrzebę wzmocnienia wsparcia dla młodej przedsiębiorczości, zwłaszcza wśród osób do **30.** roku życia. W przyszłości chcielibyśmy wspierać młodych mieszkańców poprzez wdrażanie instrumentów, takich jak lokalne konkursy na startupy, programy inkubacyjne czy mikro granty, które ułatwią im rozpoczęcie działalności gospodarczej. Równolegle dostrzegamy konieczność różnicowania struktury lokalnej gospodarki – długofalowe opieranie się niemal wyłącznie na branży budowlanej może nieść ryzyko stagnacji. Z tego względu zastanawiamy się, czy nie warto wspierać rozwój innych sektorów, takich jak usługi kreatywne, technologie informacyjne, turystykę czy opiekę zdrowotną. Wzrost znaczenia handlu internetowego motywuje nas również do zwiększenia dostępności szkoleń i narzędzi dla lokalnych firm w zakresie marketingu cyfrowego, prowadzenia sprzedaży online i logistyki. Uważamy, że budowa kompetencji cyfrowych wśród przedsiębiorców stanie się w nadchodzących latach jednym z kluczowych obszarów rozwoju.

Jednocześnie zamierzamy bliżej przyjrzeć się przyczynom zawieszania i zamykania działalności gospodarczej w gminie. Planujemy przeprowadzić badania ankietowe lub bezpośrednie rozmowy z osobami, które zdecydowały się zakończyć prowadzenie firmy, aby lepiej zrozumieć ich motywacje i wyzwania, z jakimi się mierzyły. Pozwoli nam to na lepsze dopasowanie działań wspierających przedsiębiorczość w przyszłości.

10. Zarządzanie kryzysowe i bezpieczeństwo mieszkańców

10.1. Zespół ds. Zarządzania Kryzysowego i ochrona przeciwpożarowa

W 2024 roku, dbając o bezpieczeństwo mieszkańców i sprawne reagowanie na potencjalne zagrożenia, powołaliśmy Zespół ds. Zarządzania Kryzysowego. Zespół ten odbył cztery posiedzenia, podczas których omawiane były najważniejsze kwestie związane z funkcjonowaniem gminy w sytuacjach nadzwyczajnych. W 2024 roku kontynuowaliśmy działania na rzecz bezpieczeństwa przeciwpożarowego we współpracy z jednostkami Ochotniczych Straży Pożarnych. Na terenie naszej gminy działają trzy jednostki OSP zrzeszone w Gminnym Związku OSP RP. Dwie z nich – OSP Górne i OSP Grabowo – są włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego i realizują zadania ratownicze na terenie całej gminy, a w razie potrzeby – także poza jej granicami. OSP Dunajek działa natomiast lokalnie na obszarze gminy Gołdap. W 2024 roku jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Gminy Gołdap aktywnie uczestniczyły zarówno w działaniach ratowniczych, jak i w ćwiczeniach oraz szkoleniach doskonalących umiejętności druhów. Dzięki temu mogliśmy zapewnić mieszkańcom wysoki poziom bezpieczeństwa i sprawnie reagować w sytuacjach kryzysowych.

Działania ratowniczo-gaśnicze prowadzone przez jednostki OSP w 2024 roku objęły m.in. gaszenie pożarów, usuwanie skutków zdarzeń drogowych, udzielanie pomocy w sytuacjach losowych i zabezpieczanie terenu podczas wydarzeń publicznych. Zaangażowanie wszystkich trzech jednostek OSP w ćwiczenia i akcje ratownicze pokazuje wysoki poziom gotowości operacyjnej oraz konsekwentne podejście do doskonalenia umiejętności i współpracy w sytuacjach zagrożenia. Dzięki ich pracy mieszkańcy naszej gminy mogli czuć się bezpiecznie przez cały rok.

W 2024 roku przeznaczaliśmy na funkcjonowanie i rozwój jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych kwotę **356 298,35 zł**, co oznacza wzrost nakładów w porównaniu do roku poprzedniego, kiedy na ten cel wydatkowaliśmy **303 172,80 zł**. Zwiększone środki pozwoliły nam jeszcze skuteczniej wspierać

działalność operacyjną OSP, doposażać jednostki w nowoczesny sprzęt, finansować przeglądy techniczne, szkolenia strażaków oraz utrzymywać wysoki poziom gotowości ratowniczej na terenie całej gminy. Wśród głównych wydatków znalazły się zakupy części zamiennych i paliwa do samochodów ratowniczo-gaśniczych oraz motopomp, konserwacja sprzętu i pojazdów, ubezpieczenia sprzętu i druhów strażaków od nieszczęśliwych wypadków, a także przeglądy techniczne pojazdów i urządzeń. Środki przeznaczyliśmy również na wynagrodzenia dla kierowców i konserwatorów, finansowanie badań profilaktycznych i psychologicznych dla strażaków, wypłatę ekwiwalentów za udział w akcjach ratowniczych i szkoleniach, zakup opału do ogrzewania remiz oraz energii elektrycznej. Istotną część wydatków stanowił również zakup nowego sprzętu i wyposażenia, niezbędnego do skutecznego prowadzenia działań ratowniczych i zabezpieczających.

10.2. Straż Miejska

W 2024 roku Straż Miejska w Gołdapi kontynuowała swoje działania na rzecz porządku publicznego, bezpieczeństwa mieszkańców oraz ochrony mienia komunalnego. Liczba zatrudnionych strażników nie uległa zmianie w porównaniu do lat ubiegłych, co pozwoliło nam zachować ciągłość realizowanych zadań. W ciągu całego roku ujawniliśmy **445** wykroczeń, spośród których w **338** przypadkach zastosowaliśmy pouczenia, kierując się zasadą proporcjonalności i prewencji. Wobec **99** sprawców wykroczeń nałożyliśmy grzywny na łączną kwotę **14 700,00 zł**. Dodatkowo, w **7** przypadkach skierowaliśmy sprawy do sądu z uwagi na wagę lub powtarzalność naruszeń.

Działania podejmowane przez strażników miały charakter zarówno interwencyjny, jak i prewencyjny – patrolowaliśmy tereny rekreacyjne, szkoły, okolice placówek handlowych, a także reagowaliśmy na zgłoszenia mieszkańców dotyczące zakłócania porządku, nieprawidłowego parkowania, zanieczyszczania przestrzeni publicznej czy obecności osób wymagających pomocy. Naszym celem było nie tylko egzekwowanie przepisów prawa miejscowego i ustawowego, ale przede wszystkim budowanie poczucia bezpieczeństwa i zaufania wśród mieszkańców. W minionym roku wydaliśmy jedną decyzję zezwalającą na organizację imprezy masowej. Dotyczyła ona wydarzenia o charakterze artystyczno-rozrywkowym pod nazwą „**Dni Gołdapi 2024**”, które odbyły się w dniach 12–13 lipca 2024 roku i zostały zorganizowane przez Dom Kultury w Gołdapi.

W 2024 roku do Urzędu Miejskiego w Gołdapi wpłynęło **12** zawiadomień o zgromadzeniach publicznych, z czego **10** zorganizowano w trybie uproszczonym, a **2** zgromadzenia wiązały się z utrudnieniami w ruchu drogowym.

11. Głos Mieszkańców jako narzędzie audytu społecznego oraz diagnozy jakości życia i oceny usług publicznych

Rozdział ten powstał na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Gminy Gołdap. Celem badania była diagnoza społeczna, identyfikacja potrzeb oraz ocena jakości świadczonych usług publicznych. Pozyskane informacje służą wsparciu procesów planowania strategicznego oraz pogłębianiu partycypacji obywatelskiej. Badanie zostało przeprowadzone w formie ankiety online, którą wypełniło **133** mieszkańców. Ankieta została zrealizowana na przełomie marca i kwietnia 2025 roku i zawierała zarówno pytania zamknięte, jak i otwarte. Jej konstrukcja była oparta na wzorcach badań OECD oraz doświadczeniach lokalnych konsultacji społecznych.

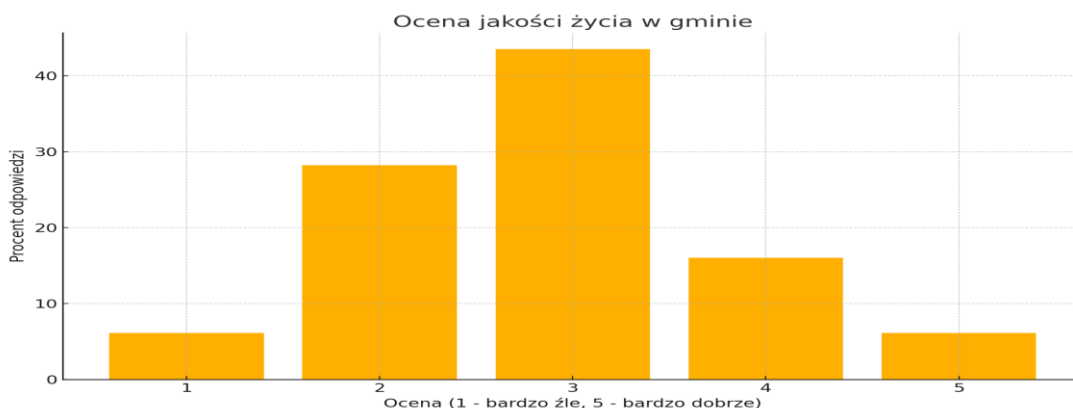
- **Charakterystyka respondentów.**

Wśród respondentów dominowały kobiety (**60%**) oraz osoby w wieku **30–44** lata (**45%**). Większość mieszkańców to osoby zamieszkałe na terenie miasta (**70%**) i przebywające w gminie powyżej **15** lat (**92%**). Takie proporcje mogą sugerować niedoreprezentowanie mieszkańców obszarów wiejskich i młodszych grup wiekowych.

- **Ocena ogólna jakości życia i kierunku rozwoju gminy.**

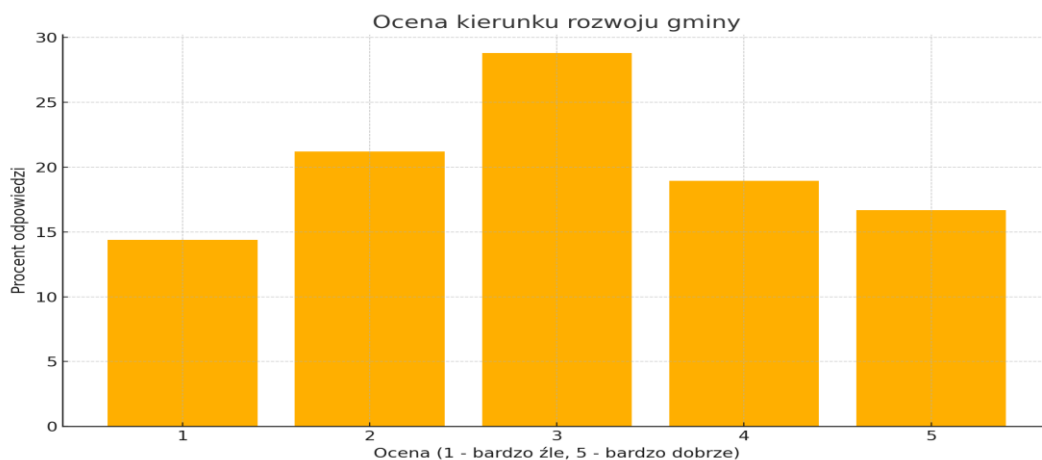
Respondenci ocenili jakość życia oraz kierunek rozwoju Gminy Gołdap w skali od **1** (bardzo źle) do **5** (bardzo dobrze). Najczęstsze oceny to „**3**”, co wskazuje na umiarkowaną satysfakcję i oczekiwanie dalszych zmian.

Wykres 11.1.

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 11.2.

Źródło: opracowanie własne.

1) Ocena usług publicznych.

Mieszkańcy oceniali poszczególne obszary usług publicznych. Najślabiej oceniono opiekę zdrowotną (**81%** ocen negatywnych), a najlepiej bezpieczeństwo publiczne i działalność rekreacyjną. Poniżej zestawienie ocen:

Najniżej ocenione:

- opieka zdrowotna;
- gospodarka odpadami;
- opieka nad osobami starszymi.

Najwyżej ocenione:

- bezpieczeństwo publiczne;
- sport i rekreacja;
- edukacja.

2) Oczekiwania inwestycyjne i potrzeby mieszkańców.

Wśród priorytetów inwestycyjnych mieszkańcy najczęściej wskazywali opiekę zdrowotną (**24%**), modernizację oświetlenia ulicznego, remonty dróg oraz rozwój komunikacji publicznej. W wypowiedziach pojawiały się również konkretne postulaty dotyczące m.in. zwiększenia liczby lekarzy

specjalistów, poprawy komunikacji pomiędzy obszarami miejskimi i wiejskimi oraz organizacji większej liczby wydarzeń o charakterze kulturalno-rozrywkowym. Znaczną uwagę mieszkańców przyciągnął także Zakład Przyrodolecznicy – oprócz opinii na temat konieczności dokończenia jego budowy, pojawiały się również komentarze odnoszące się do potrzeby rozliczenia osób odpowiedzialnych za opóźnienia.

3) Poziom informowania i zaangażowania mieszkańców.

Ponad **58%** mieszkańców czuje się niedoinformowanych. Najczęściej wskazywane źródła informacji to media społecznościowe i strona internetowa gminy. W odpowiedziach pojawiły się postulaty stworzenia aplikacji mobilnej lub biuletynu. Ponadto, **60%** respondentów uczestniczy w konsultacjach społecznych – regularnie lub sporadycznie.

4) Identyfikacja wyzwań społeczno-gospodarczych.

Wśród największych problemów mieszkańcy wskazywali: niewystarczający dostęp do opieki zdrowotnej, wykluczenie komunikacyjne, zły stan infrastruktury drogowej, brak miejsc pracy oraz problemy środowiskowe. W wypowiedziach powtarzał się także wątek depopulacji i rosnących kosztów życia.

Cytaty mieszkańców:

- „To miasto staje się wielkim parkingiem.”
- „Za mało imprez dla młodzieży.”
- „Koszty życia są o połowę wyższe niż w innych miastach regionu.”

Wnioski z badania:

1. Konieczność poprawy dostępności do opieki zdrowotnej – szczególnie specjalistycznej.
2. Potrzeba rozwoju publicznej komunikacji lokalnej oraz modernizacji dróg.
3. Zwiększenie oferty wydarzeń i infrastruktury społecznej dla rodzin i młodzieży.
4. Wdrożenie skutecznych i dostępnych narzędzi informowania mieszkańców.
5. Wzmocnienie działań w zakresie usług dla seniorów oraz lokalnych polityk demograficznych.
6. Zakończenie rozpoczętych inwestycji jako element odbudowy zaufania społecznego.

Tabela 11.1. Mapa potrzeb mieszkańców i kierunki ich zaspokajania

Obszar potrzeby	Problemy i wyzwania
Dostęp do opieki zdrowotnej	- niewystarczająca liczba lekarzy rodzinnych i specjalistów; - niska jakość infrastruktury medycznej; - wysokie koszty leczenia i ograniczona dostępność usług.
Komunikacja publiczna i dostępność transportowa	- brak połączeń między wsiami a miastem; - trudności z dostępem do urzędów, szkół i opieki zdrowotnej; - problemy komunikacyjne osób starszych i młodzieży.
Infrastruktura drogowa i przestrzeń publiczna	- zły stan techniczny dróg i chodników; - brak miejsc rekreacji i rodzinnych stref wypoczynku; - słabe oświetlenie i infrastruktura towarzysząca.
Oferta kulturalna i integracyjna	- niewystarczająca liczba wydarzeń i atrakcji; - ograniczone działania skierowane do młodzieży; - brak integracji społecznej mieszkańców różnych pokoleń.
Jakość życia i koszty utrzymania	- wysokie rachunki za media i ogrzewanie; - brak tanich mieszkań komunalnych; - mała dostępność usług około mieszkaniowych.
Zaufanie do władz i informowanie mieszkańców	- niewystarczające informowanie o działaniach gminy; - brak przejrzystości i konsultacji z mieszkańcami; - postulaty większego zaangażowania społecznego.

Źródło: opracowanie własne.

Potencjalne kierunki działań strategicznych odpowiadające potrzebom mieszkańców:

I. Opieka zdrowotna:

- rozbudowa infrastruktury przychodni lekarskich;
- programy zachęt dla młodych lekarzy;
- współpraca z podmiotami leczniczymi.

II. Transport i komunikacja:

- gminna linia autobusowa łącząca tereny wiejskie i miasto;

- integracja transportu z rozkładami instytucji publicznych;
- możliwość cyfrowego zarządzania systemem połączeń komunikacyjnych.

III. Infrastruktura i przestrzeń publiczna:

- remonty dróg i chodników;
- tworzenie stref aktywności i zieleni w miejscach do tego przystosowanych;
- oświetlenie LED i poprawa bezpieczeństwa na drogach i chodnikach gminy.

IV. Kultura i młodzież:

- młodzieżowa Rada Gminy;
- strategia Rozwoju Kultury;
- stały kalendarz wydarzeń lokalnych.

V. Polityka mieszkaniowa i energetyczna:

- tania komunalna zabudowa mieszkaniowa;
- inwestycje w OZE i spółdzielnie energetyczne;
- budowa ekologicznej ciepłowni.

VI. Zarządzanie i komunikacja społeczna:

- mobilna aplikacja informacyjna, która jednocześnie mogłaby w ramach interoperacyjności odnosić się do różnych obszarów życia potrzebnych lub bliskich mieszkańcom;
- spotkania otwarte z burmistrzem;
- konsultacje społeczne online i hybrydowe.

Zakończenie

Raport o stanie Gminy Gołdap za 2024 rok został przygotowany w nowej, bardziej syntetycznej formule. Zrezygnowaliśmy z powielania danych dostępnych w innych dokumentach sprawozdawczych, koncentrując się na treściach analitycznych, tendencjach oraz rzeczywistych skutkach podejmowanych działań. Takie podejście pozwala lepiej zrozumieć kontekst funkcjonowania gminy i świadomie planować kierunki rozwoju.

Nowością tegorocznego opracowania jest przeprowadzony audyt społeczny, oparty na głosach i ocenach samych mieszkańców. To ważny krok w kierunku budowania kultury współodpowiedzialności i bardziej partycypacyjnego zarządzania. Wyniki badania nie są jedynie diagnozą – są także zaproszeniem do rozmowy o tym, jakich zmian potrzebujemy i jak możemy je wspólnie wprowadzać.

Mamy nadzieję, że podobne inicjatywy będą w przyszłości spotykały się z coraz większym zainteresowaniem ze strony mieszkańców, ponieważ to właśnie dzięki takim działaniom jesteśmy w stanie trafniej identyfikować potrzeby lokalnej społeczności, skuteczniej na nie odpowiadać, a także elastycznie i adekwatnie aktualizować kierunki naszych działań.

Jesteśmy gminą statystycznie przeciętną – ani szczególnie wybitną, ani wyjątkowo zapóźnioną. Nasze dane, decyzje i działania odzwierciedlają realny stan lokalnych zasobów, możliwości i ograniczeń. Tylko od nas samych – jako wspólnoty mieszkańców – zależy, czy podejmiemy decyzje o systemowych zmianach, które choć mogą wymagać czasu i konsekwencji, w dłuższej perspektywie przyniosą realne i trwałe efekty.

Raport nie jest osądem, lecz wspólną refleksją nad tym, gdzie jesteśmy jako wspólnota i dokąd chcemy zmierzać. Rada Miejska, mieszkańcy, urzędnicy – wszyscy mamy swoje miejsce w tym procesie. Łatwo jest oceniać działania z perspektywy własnych przekonań czy oczekiwań, trudniej – wspólnie wypracowywać rozwiązania, które będą trwałe i sprawiedliwe. Warto pamiętać, że zmiana nie dzieje się od razu. Ale zaczyna się od decyzji, że chcemy ją podjąć razem.